

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»
Директор інституту
_____ **Олег ШЕРЕМЕТ** _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри
_____ **Лада ШІРІНЯН** _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

« ____ » _____ 2026 р.

« ____ » _____ 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ **072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»** _____
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми **Фінанси, банківська справа та страхування**
на тему: **Удосконалення кредитної діяльності банку**

Виконала: здобувачка **5** курсу, групи **ЗФІ-5-4**

_____ **Міненко Аліна Сергіївна** _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник: _____ **Шірінян Лада Василівна** _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент _____
(ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____
(підпис)

Київ – 2026.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
 Кафедра фінансів
 Освітній ступінь бакалавр
 Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
(шифр і назва)
 Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/

«___» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Міненко Аліна Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Удосконалення кредитної діяльності банку

керівник проекту (роботи) Шірінян Л.В., д.е.н., проф.,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «05» вересня 2025 р. №641-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 10 лютого 2026 р.

3. Вихідні дані до роботи Закони України та законодавчі акти, прийняті Верховною Радою, постанови Кабінету Міністрів України з питань економічного розвитку; інструкції органів виконавчої влади; рекомендовані літературні джерела та методичні посібники, галузеві видання; бухгалтерська і статистична звітність АТ КБ «Приватбанк»

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні основи організації кредитної діяльності банку

Розділ 2. Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Розділ 3. Напрямки удосконалення кредитної діяльності банку

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

табл. 1.3. Етапи організації кредитного процесу, табл. 2.3. Аналіз динаміки статей балансу АТ КБ «ПриватБанк» за 2022- 2024 роки, табл. 2.6. Ключові показники фінансової стійкості АТ КБ «Приватбанк» за 2022-2024 рр., табл. 2.7. Показники

ділової активності АТ КБ «Приватбанк» за 2022-2024 роки, табл. 2.9. Ключові показники ліквідності АТ КБ «Приватбанк» за 2022-2024 роки, табл. 2.11. Кредити та аванси АТ КБ «ПриватБанк» банкам за 2022-2024 рр., табл. 2.12. Кредити та аванси клієнтам АТ КБ «ПриватБанк» банкам за 2022-2024 рр., табл. 2.13. Концентрація клієнтського кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» банкам за галузями економіки та напрямками комерційної діяльності за 2022-2024 рр., табл. 2.14. Аналіз кредитів АТ КБ «ПриватБанк» за кредитною якістю у 2022-2024 рр.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Шірінян Л.В.		
II	Шірінян Л.В.		
III	Шірінян Л.В.		

7. Дата видачі завдання 05 вересня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вступ	03.11.2025	
2	Робота над 1-м розділом Теоретичні основи організації кредитної діяльності банку	20.11.2025	
3	Робота над 2-м розділом Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «Приватбанк»	15.12.2025	
4	Робота над 3-м розділом Напрями удосконалення кредитної діяльності банку	05.01.2026	
5	Висновки	19.01.2026	
6	Список використаних джерел	28.01.2026	
7	Додатки	10.02.2026	

Здобувач

_____ Міненко А.С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ Шірінян Л.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Міненко А. С. «Удосконалення кредитної діяльності банку»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Національний університет харчових технологій, Київ, 2026.

Кваліфікаційна робота присвячена розв’язанню теоретичних, методичних та практичних проблем забезпечення удосконалення кредитної діяльності банку.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито економічну сутність та значення кредитної діяльності банків, принципи, функції та механізм організації кредитного процесу, нормативно-правове забезпечення кредитної діяльності банків України.

Другий розділ присвячено аналізу кредитної діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

У третьому розділі обґрунтовано напрями удосконалення кредитної діяльності банку.

Ключові слова: банк, кредитна діяльність, кредитний портфель, кредитна політика, кредитні ризики, ефективність кредитування.

ABSTRACT

Minenko A. S. «Improvement of the Bank's Credit Activity»

Qualification work for obtaining the degree of Bachelor in specialty 072 – Finance, Banking, Insurance and Stock Market. National University of Food Technologies, Kyiv, 2026.

The qualification work is devoted to solving theoretical, methodological and practical problems of ensuring the improvement of the bank's credit activity.

The work consists of an introduction, three sections, conclusions, and a list of sources used.

The introduction substantiates the relevance of the topic and formulates the research objectives.

The first section reveals the economic essence and significance of the credit activity of banks, the principles, functions and mechanism of organizing the credit process, the regulatory and legal support for the credit activity of banks in Ukraine.

The second section is devoted to the analysis of the credit activity of JSC CB "PRIVATBANK".

The third section substantiates the directions for improving the bank's credit activity.

Keywords: *bank, lending activity, loan portfolio, credit policy, credit risks, lending efficiency.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ.....	8
1.1. Економічна сутність та значення кредитної діяльності банків.....	8
1.2. Принципи, функції та механізм організації кредитного процесу.....	12
1.3. Нормативно-правове забезпечення кредитної діяльності банків України.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	26
2.1. Загальна характеристика АТ КБ «Приватбанк».....	26
2.2. Оцінка фінансового стану АТ КБ «Приватбанк».....	30
2.3. Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «Приватбанк».....	42
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ.....	52
3.1. Стратегічні напрями оптимізації кредитної політики банку.....	52
3.2. Розробка та обґрунтування пропозицій щодо удосконалення кредитної діяльності АТ КБ «Приватбанк».....	55
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Сучасний етап розвитку банківської системи України характеризується зростанням ролі кредитування як ключового інструменту забезпечення економічного зростання, підтримки платоспроможності підприємств і населення та зміцнення фінансової стабільності держави. Кредитна діяльність посідає провідне місце у структурі банківських операцій, формуючи основну частину активів банку та визначаючи рівень його прибутковості, ліквідності й конкурентоспроможності. В умовах макроекономічної нестабільності, коливань на фінансових ринках, посилення вимог НБУ до якості кредитного портфеля й ризик-менеджменту питання удосконалення кредитної діяльності набуває особливої актуальності. Банки змушені впроваджувати нові технології кредитування, автоматизовані системи оцінки кредитних ризиків, оптимізувати внутрішні процедури та підвищувати якість управління кредитним портфелем. Особливої уваги потребує аналіз проблемних кредитів, диверсифікація портфеля та формування ефективної кредитної політики, здатної забезпечити баланс між прибутковістю та ризиковістю.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи зумовлена необхідністю підвищення ефективності кредитної діяльності банків України, пошуку інноваційних підходів до оцінки кредитоспроможності позичальників, оптимізації процесів кредитування та підвищення стійкості банківського сектору. Важливим є також удосконалення нормативно-правового забезпечення та внутрішніх процедур, що регулюють порядок надання, супроводження та повернення кредитів.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад, аналіз практичного стану та розробка рекомендацій щодо удосконалення кредитної діяльності банку на сучасному етапі (на прикладі АТ КБ «Приватбанк»).

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких **завдань**:

- 1) розкрити економічну сутність, значення та особливості організації кредитної діяльності банків;
- 2) дослідити принципи, функції та механізм кредитного процесу;
- 3) проаналізувати нормативно-правове регулювання кредитної діяльності банків України;
- 4) надати характеристику АТ КБ «Приватбанк» та оцінити його роль на ринку банківських послуг;
- 5) здійснити оцінку фінансового стану банку;
- 6) провести аналіз кредитної діяльності банку;
- 7) висвітлити стратегічні напрями оптимізації кредитної політики банку
- 8) розробити пропозиції щодо удосконалення кредитної діяльності банку.

Об'єктом дослідження є кредитна діяльність банківських установ.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів організації та удосконалення кредитної діяльності банку, а також механізми управління кредитним портфелем.

Методи дослідження включають аналіз і синтез, статистичні методи, економіко-математичні розрахунки, порівняльний аналіз, графічні методи та системний підхід.

Інформаційною базою роботи стали законодавчі та нормативні документи України, що регламентують діяльність комерційних банків, внутрішні матеріали АТ КБ «Приватбанк» (фінансові звіти, положення про кредитування, кредитні програми), наукові праці українських та закордонних авторів з банківської справи, офіційна статистика НБУ, а також аналітичні матеріали банківських порталів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

1.1. Економічна сутність та значення кредитної діяльності банків

Кредитна діяльність банків є однією з ключових сфер функціонування банківської системи, яка забезпечує перерозподіл фінансових ресурсів у економіці, сприяє розвитку виробництва, стимулює інвестиційну активність та формує основу економічного зростання держави. Вона становить основу активних операцій банку, визначає рівень його прибутковості та конкурентоспроможності, а також впливає на стабільність усього фінансового сектору [1].

Економічна сутність кредитної діяльності полягає у тимчасовому наданні банком грошових коштів на умовах зворотності, строковості та платності з метою отримання доходу й забезпечення ефективного функціонування економіки. Кредит як економічна категорія відображає відносини між кредитором та позичальником, що виникають у процесі перерозподілу вільних фінансових ресурсів. Для банківського сектору кредитні операції виступають основним інструментом реалізації функції фінансового посередництва.

У процесі кредитної діяльності банки мобілізують тимчасово вільні кошти юридичних і фізичних осіб, акумулюючи їх у формі депозитів та інших залучених ресурсів, і спрямовують їх у вигляді кредитів на задоволення фінансових потреб суб'єктів господарювання та населення. Таким чином банківське кредитування забезпечує перетворення заощаджень на інвестиції, що є базовим механізмом функціонування ринкової економіки [2, с. 129].

Основні елементи економічної сутності кредитної діяльності:

1. Суб'єкти кредитних відносин – банк (кредитор) і позичальник (юридична або фізична особа). Взаємодія між ними регулюється кредитним

договором, який визначає умови та порядок надання і повернення кредитних коштів.

2. Об'єкт кредитування – грошові кошти, що надаються у тимчасове користування позичальнику для задоволення його потреб: оборотних, інвестиційних, споживчих та інших.

3. Принципи кредитування – зворотність, строковість, платність, забезпеченість та цільовий характер. Вони визначають організаційні основи кредитного процесу і є критеріями оцінки кредитоспроможності позичальника.

4. Механізм формування кредитних ресурсів – залучення коштів на депозитних рахунках, облігаційних програмах, міжбанківських позиках, ресурсах НБУ? механізм визначає можливості банку формувати кредитний портфель.

5. Кредитний портфель банку – сукупність виданих банком кредитів, що є основним джерелом доходів і водночас головним носієм кредитного ризику [3, с. 14].

Кредитні операції займають центральне місце у діяльності комерційних банків, оскільки забезпечують [1]:

1) Формування прибутковості (процентні доходи від кредитів складають найбільшу частку доходів банку). Ефективне управління кредитним портфелем безпосередньо впливає на фінансовий результат, рентабельність активів та капіталу.

2) Оптимізацію структури активів (кредити є основою активів банку). Від їх якості залежить ліквідність, фінансова стійкість та стабільність банку.

3) Розширення клієнтської бази (кредитні продукти формують довгострокові взаємовідносини з клієнтами, сприяючи розвитку інших банківських послуг: розрахунково-касового обслуговування, депозитних програм, факторингу, лізингу, страхування).

4) Підвищення конкурентоспроможності (банк з ефективною кредитною політикою здатен залучити більше позичальників, запропонувавши гнучкі умови, швидке прийняття рішення, інноваційні продукти та цифрові кредитні сервіси).

5) Забезпечення стабільності та інвестиційного потенціалу банку. Стабільний кредитний портфель дозволяє банку балансувати між ризиком і прибутковістю, формувати резерви під кредитні операції та підтримувати стійкість до зовнішніх шоків.

У макроекономічному масштабі кредитна діяльність банків виконує низку важливих функцій [4, с. 145]:

1) Забезпечення економічного зростання (банківські кредити стимулюють розвиток бізнесу, інновацій, інфраструктурних проєктів і споживчого попиту).

2) Розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів (через кредитні механізми кошти спрямовуються зі сфер надлишкових заощаджень у сфери дефіциту капіталу).

3) Підтримка стабільності фінансової системи (кредитування забезпечує сталі грошові потоки, формує основу циклів інвестування і споживання).

4) Сприяння підвищенню зайнятості та розвитку підприємництва (кредитні ресурси створюють умови для розширення виробництва, виходу підприємств на нові ринки, створення робочих місць).

5) Реалізація державної економічної політики (через механізми кредитування уряд може стимулювати пріоритетні галузі (агросектор, інфраструктура, енергетика), підтримувати малий і середній бізнес, посилювати фінансову інклюзію населення).

Невід'ємним елементом кредитної діяльності є кредитний ризик - ризик неповернення кредиту або несвоєчасного виконання зобов'язань. Для банку управління ризиками є не лише необхідністю, а й вимогою регулятора [1]. НБУ встановлює нормативи капіталу, ліквідності, ліміти на концентрацію кредитів, правила формування резервів під кредитні операції.

Ефективне управління кредитним ризиком включає [5, с. 57]:

- оцінку кредитоспроможності позичальника,
- аналіз його фінансової звітності,
- перевірку платіжної дисципліни,

- визначення адекватного забезпечення,
- моніторинг виконання умов кредитного договору,
- реструктуризацію боргів у разі необхідності.

Чим якісніше банк управляє ризиком, тим стабільніше функціонує його кредитний портфель.

Кредитна політика визначає стратегічні та тактичні засади організації кредитного процесу. Вона включає [6]:

- 1) правила видачі кредитів,
- 2) порядок оцінки позичальників,
- 3) критерії відбору заявок,
- 4) методи управління кредитним ризиком,
- 5) механізм ціноутворення,
- 6) порядок формування резервів,
- 7) структуру кредитного портфеля.

Ефективна кредитна політика дозволяє банку забезпечити [6]:

- 1) збалансованість прибутковості та ризику,
- 2) оптимальну структуру портфеля,
- 3) високу якість кредитних активів,
- 4) виконання нормативів НБУ,
- 5) мінімізацію частки проблемної заборгованості.

Кредитна діяльність банків є фундаментально важливою для їхнього функціонування та розвитку економіки в цілому. Вона поєднує у собі складну систему взаємозв'язків між учасниками фінансового ринку, включає широкий спектр економічних процесів – від формування ресурсів до управління ризиками та моніторингу виконання кредитних зобов'язань. Від ефективності організації кредитної діяльності залежить рівень стабільності банківської системи, стійкість банків до кризових явищ, їхня здатність забезпечувати потреби економіки у фінансових ресурсах та підтримувати економічне зростання країни.

1.2. Принципи, функції та механізм організації кредитного процесу

Принципи кредитування становлять фундаментальні положення, на яких базується організація кредитної діяльності банку. Вони визначають правила поведінки фінансової установи, формують критерії прийняття рішень та забезпечують стабільність, передбачуваність і відповідність операцій нормативно-правовим вимогам [7].

Дотримання принципів кредитування є ключовим чинником ефективності функціонування банку, адже дозволяє мінімізувати ризики, забезпечити повернення виданих коштів, підтримувати належний рівень ліквідності та формувати конкурентоспроможну кредитну політику.

Принципи кредитування наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Принципи кредитування та їх характеристика

Принцип	Зміст	Значення для банку
Поверненість	Позичальник зобов'язаний повернути кредит у визначений строк	Захищає банк від втрати капіталу
Строковість	Погашення кредиту здійснюється у встановлений договором термін	Дозволяє планувати ліквідність банку
Платність	Користування кредитом передбачає сплату відсотків	Формує основний дохід банку
Забезпеченість	Кредит має бути забезпечений заставою, гарантіями, поруками	Мінімізує кредитний ризик
Цільовий характер	Кредит використовується лише на визначену мету	Контроль ризиків та ефективності використання коштів
Диференційованість	Умови кредитування враховують тип позичальника, стан його бізнесу, ризик	Дозволяє встановити справедливі та безпечні умови кредитування

Джерело: сформовано автором на основі джерел [8]

Одним із базових принципів є принцип поверненості, який передбачає обов'язок позичальника повернути кредитні кошти у встановлений строк разом

із нарахованими відсотками [8]. Саме поверненість визначає сутність кредитного зобов'язання і відрізняє кредит від інших форм фінансування.

У тісному взаємозв'язку з поверненістю перебуває принцип строковості: кожен кредит має бути наданий на певний період, від якого залежить структура процентної ставки, рівень ризику та вплив на ліквідність банку [8]. Строк кредитування виступає важливим інструментом управління активами й пасивами банку, забезпечуючи збалансованість грошових потоків.

Принцип платності відображає економічну природу кредиту як джерела доходу банку. Надання позичкових коштів має генерувати прибуток у вигляді процентів і комісій, який покриває вартість залучених ресурсів, витрати на обслуговування кредитної діяльності та компенсує ризик неповернення. Платність кредиту є необхідною умовою рентабельної діяльності банку та його фінансової стійкості [9, с. 174].

Важливе значення має принцип цільового використання кредиту, відповідно до якого отримані позичальником кошти повинні використовуватися виключно на визначені у договорі цілі, що дає змогу банку контролювати ефективність фінансування, запобігати нецільовому використанню та знижувати кредитні ризики, особливо при інвестиційних, іпотечних та корпоративних позиках [9, с. 175].

Значущим елементом організації кредитної діяльності є принцип забезпеченості, який передбачає наявність прийняттого забезпечення у вигляді застави, гарантій. Забезпечення дозволяє зменшити фінансові втрати банку у разі дефолту позичальника та сформуванню об'єктивну оцінку ризиків. Принцип оцінки платоспроможності доповнює попередній, оскільки рішення щодо кредитування повинно ґрунтуватися на комплексному аналізі фінансового стану позичальника, його кредитної історії, структури грошових потоків та перспектив погашення зобов'язань [9, с. 174].

Принцип диференціації означає, що умови кредитування повинні змінюватися залежно від типу позичальника, сфери його діяльності, тривалості кредиту, рівня ризиковості та інших чинників. Такий підхід дозволяє банку більш точно враховувати особливості клієнта та адекватно оцінювати можливі

ризика. Водночас принцип економічної доцільності передбачає, що кредитування має сприяти реальному економічному розвитку позичальника, покращенню його фінансової стійкості, підвищенню ефективності бізнесу, а не бути джерелом спекулятивних або надмірно ризикових операцій.

Важливими сучасними принципами є консерватизм і професійність у ризик-менеджменті, що передбачає встановлення обґрунтованих лімітів, формування резервів, застосування методик оцінки ризику та дотримання правил внутрішнього контролю, принципи які забезпечують стійкість кредитного портфеля, попереджають накопичення проблемної заборгованості й дозволяють вчасно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури [10, с. 17].

Принцип прозорості визначає необхідність відкритості процедур кредитування, зрозумілих для клієнтів, внутрішніх контролерів та регулятора. Прозорість сприяє формуванню довіри, відповідає стандартам корпоративного управління та зменшує ризики неефективних або шахрайських дій.

В таблиці 1.2 представлено функції кредитування.

Таблиця 1.2

Функції кредитування

Функція	Опис	Практичне значення
Перерозподільча	Забезпечує переміщення капіталу між галузями та суб'єктами	Підтримує економічний розвиток
Створення платіжних засобів	Банки формують нові гроші шляхом кредитування	Забезпечує ліквідність економіки
Контрольна	Забезпечує контроль банку за господарською діяльністю позичальника	Запобігає ризиковим операціям
Стимулююча	Кредит стимулює підприємства до розвитку та підвищення ефективності	Підвищує конкурентоспроможність бізнесу

Джерело: сформовано автором на основі джерел [11, с. 136]

Функції кредитного процесу формують його логічну структуру та забезпечують створення, розподіл, обслуговування і повернення кредитних ресурсів. Зокрема, перерозподільча функція забезпечує трансформацію

тимчасово вільних коштів вкладників у кредити, спрямовані на фінансування господарської діяльності підприємств і потреб фізичних осіб.

Функція оцінки кредитоспроможності полягає у всебічному аналізі платоспроможності, ліквідності, фінансових результатів і кредитної історії позичальника, що дозволяє виявити рівень кредитного ризику та прийняти обґрунтоване рішення щодо можливості надання кредиту [11, с. 134].

Функція забезпечення та гарантування передбачає формування надійного забезпечення та здійснення правового контролю за його оформленням, є ключовим інструментом управління ризиком неповернення.

Функція ціноутворення пов'язана з формуванням процентних ставок, комісій та інших платежів за кредит, що забезпечують прибутковість банку та відображають рівень ризику конкретного позичальника.

Функція моніторингу та контролю виконується протягом усього строку дії кредиту й полягає у перевірці виконання позичальником умов договору, контролі грошових потоків і стану забезпечення [11, с. 136].

Важливою є також функція управління кредитним портфелем, яка передбачає диверсифікацію, збалансування кредитів за строками, галузями, видами позичальників і розміром ризиків з метою оптимізації співвідношення «дохідність-ризик». Крім того, функція нормативного дотримання забезпечує відповідність кредитної діяльності вимогам регулятора та міжнародним стандартам, а функція клієнтського сервісу спрямована на забезпечення доступності, інформативності та зручності кредитних процедур.

Механізм організації кредитного процесу є послідовністю процедур і етапів, що охоплюють шлях від первинного звернення клієнта до завершення кредитних зобов'язань. На першому етапі здійснюється підготовка та прийом кредитної заявки, збір первинних документів, попередній аналіз відповідності клієнта мінімальним вимогам банку та оцінка початкового рівня ризику.

Другий етап передбачає комплексну оцінку позичальника, що включає фінансовий аналіз його звітності, розрахунок ключових коефіцієнтів ліквідності, рентабельності, платоспроможності, оцінку грошових потоків, кредитної історії, ринкових умов діяльності та потенційних ризиків. Окремо

здійснюється оцінка забезпечення, визначення його ліквідності, ринкової вартості та можливості реалізації [12].

На третьому етапі приймається кредитне рішення шляхом підготовки кредитної пропозиції, визначення умов кредитування, процентної ставки, строків та вимог до забезпечення. Рішення приймається відповідними рівнями кредитного комітету залежно від обсягу та ризиковості операції.

Наступним, четвертим етапом є підготовка та підписання кредитного договору, юридичне оформлення забезпечення, реєстрація заставних прав та встановлення правил контролю над виконанням умов кредиту.

Далі, на п'ятому етапі, відбувається видача кредиту та контроль за цільовим використанням коштів.

Шостий етап – це супроводження кредиту, що охоплює регулярний моніторинг платіжної дисципліни, аналіз фінансової звітності позичальника, оновлення оцінки застави, а також раннє виявлення ознак можливих проблем. У разі виникнення прострочення банк переходить до етапу управління проблемною заборгованістю, що включає реструктуризацію, застосування штрафних санкцій та реалізацію забезпечення.

Завершальним етапом є закриття кредиту, погашення зобов'язань, зняття обтяжень та післякредитний аналіз якості роботи з клієнтом.

Система оцінки кредитоспроможності базується на застосуванні фінансового аналізу, оцінки грошових потоків, скорингових моделей, розрахунку показників PD, LGD та EAD, проведенні стрес-тестування та оцінці застави. Процес ціноутворення кредитів враховує вартість ресурсів, операційні витрати, ризикову маржу, резервування та ринкові умови. Організаційна структура кредитного процесу включає кредитних офіцерів, аналітиків, юридичний відділ, підрозділ ризик-менеджменту, кредитний комітет, відділ супроводження та відділ стягнення, що забезпечує розподіл функцій та мінімізацію конфлікту інтересів.

Забезпечення внутрішнього контролю та нормативної відповідності здійснюється через внутрішній аудит, регулярні перевірки, дотримання вимог НБУ та стандартів інформаційної безпеки. Сучасні тенденції розвитку

кредитної діяльності передбачають активну цифровізацію процесів, застосування електронного документообігу, автоматизованих скорингових моделей, систем моніторингу, big data та машинного навчання, що підвищує швидкість, точність та ефективність прийняття кредитних рішень [13, с. 234].

У підсумку, принципи, функції та механізм організації кредитного процесу становлять цілісну систему, спрямовану на забезпечення ефективного перерозподілу фінансових ресурсів, підтримання стабільності кредитного портфеля та дотримання регуляторних вимог. Ефективна організація кредитного процесу дозволяє банку мінімізувати ризики, підвищити прибутковість, забезпечити прозорість та відповідальність операцій, а також адаптуватися до сучасних викликів фінансового ринку, зокрема до цифровізації та посилення вимог до ризик-менеджменту [14, с. 47].

У таблиці 1.3 відображено основні етапи процесу кредитування, їх зміст та відповідальних виконавців, що дає змогу систематизувати процес і продемонструвати логіку роботи банківської установи на всіх стадіях взаємодії з позичальником – від подання заявки до повного погашення кредиту.

Таблиця 1.3

Етапи організації кредитного процесу

Етап	Основні дії	Відповідальні підрозділи
1. Попередній аналіз	Збір інформації, оцінка кредитоспроможності	Кредитний менеджер
2. Фінансовий аналіз	Оцінка фінансового стану, ризиків, ліквідності	Аналітичний відділ
3. Прийняття рішення	Розгляд заявки та ухвалення рішення	Кредитний комітет
4. Укладання договору	Формування умов кредиту, підписання документів	Юридичний відділ, менеджер
5. Видача кредиту	Перерахування коштів	Операційний відділ
6. Моніторинг	Контроль платежів, перевірка застави	Відділ ризиків
7. Погашення та закриття	Завершення зобов'язань, зняття застави	Операційний відділ

Джерело: сформовано автором на основі джерел [15, с. 105]

Кредитний процес є складною багаторівневою системою управління, яка включає цілеспрямовану роботу різних підрозділів банку – від кредитного менеджера до відділу ризиків та юридичного департаменту. Кожен етап відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності кредитної діяльності, дотриманні принципів кредитування, мінімізації ризиків та формуванні якісного кредитного портфеля. Саме послідовність дій, чіткий розподіл функцій та відповідальності між підрозділами визначають результативність кредитних операцій банку та рівень захищеності від можливих фінансових втрат.

Аналіз етапів кредитного процесу, поданих у таблиці 1.3, свідчить про те, що ефективність кредитної діяльності банку значною мірою залежить від узгодженої роботи всіх структурних підрозділів. Кожен етап спрямований на зниження ризику неповернення кредиту та забезпечення належного контролю над фінансовим станом позичальника.

Послідовний рух від попереднього аналізу до моніторингу і завершального погашення кредиту гарантує прозорість, контрольованість та передбачуваність процесу. Особливо важливими є етапи оцінки ризиків та моніторингу, оскільки саме вони дозволяють банку своєчасно реагувати на зміни фінансового стану клієнта і забезпечувати стабільність кредитного портфеля.

Таблиця демонструє, що організація кредитного процесу в банку не є разовою операцією, а комплексним циклом взаємопов'язаних дій, які формують основу ефективної кредитної політики та підвищують загальну стабільність банківської діяльності.

Оцінка кредитоспроможності позичальника є одним із ключових етапів кредитного процесу, що забезпечує прийняття обґрунтованих рішень щодо доцільності та умов надання кредиту. Банки використовують комплексний підхід, який охоплює аналіз фінансових показників, структури балансу, грошових потоків, ефективності діяльності та рівня заборгованості. Такий підхід дає змогу мінімізувати кредитний ризик та гарантувати повернення позикових коштів.

Таблиця 1.4 узагальнює основні групи показників, які традиційно застосовуються у банківській практиці під час оцінки фінансового стану потенційного позичальника. Їх систематизація дозволяє комплексно охарактеризувати ліквідність підприємства, його фінансову стійкість, рентабельність, ефективність використання активів і наявні грошові потоки. Включення таких показників у процес аналізу забезпечує об'єктивність та повноту висновків щодо можливості та умов кредитування.

Таблиця 1.4

Показники оцінки кредитоспроможності позичальника

Група показників	Конкретні показники	Значення для банку
Ліквідність	Коефіцієнт поточної ліквідності Швидка ліквідність	Визначення здатності позичальника покривати короткострокові зобов'язання
Фінансова стійкість	Коефіцієнт автономії Співвідношення позикового та власного капіталу	Оцінка рівня навантаження боргами
Рентабельність	Рентабельність активів (ROA) Рентабельність власного капіталу (ROE)	Показують ефективність діяльності бізнесу
Оборотність	Оборотність запасів Дебіторська заборгованість	Відображає швидкість обігу коштів
Грошові потоки	Free Cash Flow Net Operating Cash Flow	Дає змогу оцінити реальну платоспроможність

Джерело: сформовано автором на основі джерел [16, с. 55]

Аналіз показників, наведених у таблиці 1.4, демонструє, що кредитоспроможність позичальника визначається не одним фактором, а взаємодією цілого комплексу фінансових параметрів. Ліквідність дозволяє оцінити здатність підприємства виконувати короткострокові зобов'язання, фінансова стійкість – визначити оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу, а рентабельність і оборотність показують ефективність операційної діяльності.

Особливо важливу роль відіграє аналіз грошових потоків, оскільки саме він відображає реальні можливості підприємства обслуговувати борг у майбутньому. Сукупна оцінка всіх груп показників дає можливість банку зробити комплексний висновок щодо ризиковості кредитної операції, вибрати адекватні умови кредитування та забезпечення, а також спрогнозувати ймовірність своєчасного повернення кредиту.

Таким чином, таблиця 1.4 є важливим інструментом систематизації ключових показників і підтверджує необхідність всебічного аналізу фінансового стану позичальника для формування ефективної та безпечної кредитної політики банку.

Проведений аналіз показав, що кредитний процес у банківських установах є складною багаторівневою системою, яка охоплює не лише видачу позикових коштів, а й комплексну оцінку позичальника, юридичний супровід, моніторинг, управління ризиками та післякредитний контроль. Ефективне функціонування цієї системи можливе лише за умов дотримання базових принципів кредитування – зворотності, строковості, платності, цільового характеру, забезпеченості та диференціації підходів. Вони забезпечують не лише правомірність кредитної операції, але й її економічну доцільність та відповідність стратегії банку.

Важливим є те, що кредитний процес виконує низку ключових функцій, серед яких пріоритетними виступають перерозподіл ресурсів, оцінка платоспроможності, формування забезпечення, ціноутворення та моніторинг. У сукупності ці функції формують основу ефективної взаємодії банку з позичальником і дозволяють мінімізувати кредитний ризик.

Механізм організації кредитного процесу складається з логічно пов'язаних етапів – від подачі заявки до її закриття або реструктуризації. Кожен етап має чітко визначені процедури, відповідальних осіб та ризик-контрольні точки. Наявність таких регламентованих процедур дозволяє підвищити прозорість, швидкість та надійність прийняття кредитних рішень. Особлива увага приділяється оцінці фінансового стану позичальника, аналізу грошових

потоків, якості забезпечення, розрахунку ризик-показників (PD, LGD, EAD) та стрес-тестуванню [17].

Структура управління кредитним процесом базується на функціональному розподілі ролей між фронт-офісом, аналітичним відділом, юридичною службою, підрозділом ризиків та кредитним комітетом, що забезпечує принцип розмежування повноважень «прийняття ризику - контроль» сприяє мінімізації внутрішніх ризиків, зменшенню ймовірності помилок і підвищенню ефективності нагляду [18, с. 267].

З урахуванням цифровізації банківського сектора сучасний кредитний процес дедалі більше базується на автоматизованих системах скорингу, електронному документообігу, інтеграції з державними реєстрами, використанні моделей машинного навчання значно скорочує час обробки кредитних заявок та підвищує якість оцінки ризиків.

Отже, ефективна організація кредитного процесу є ключовою умовою забезпечення фінансової стабільності банку, формування високоякісного кредитного портфеля та мінімізації збитковості кредитних операцій.

1.3. Нормативно-правове забезпечення кредитної діяльності банків України

Нормативно-правове забезпечення кредитної діяльності банків України формується на основі взаємопов'язаного комплексу законодавчих актів Верховної Ради України, підзаконних актів Кабінету Міністрів та регуляторних документів Правління Національного банку України (далі – НБУ). Цей комплекс визначає правові рамки створення і діяльності банків, порядок ліцензування, вимоги до платоспроможності та капіталу, правила кредитування окремих категорій позичальників, порядок формування резервів і обліку проблемних активів, а також механізми нагляду і застосування заходів впливу. Основним законом, який визначає загальні принципи банківської діяльності та

повноваження регулятора, є Закон України «Про банки і банківську діяльність» [1].

Фундаментальними нормативними актами, що регламентують кредитну діяльність, виступають:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність», що встановлює правовий статус банків, принципи банківської діяльності, вимоги до організації банківської діяльності та повноваження НБУ щодо регулювання і нагляду. У ньому закладено основи ліцензування, вимоги до корпоративного управління та захисту прав вкладників [1].

2. Закон України «Про споживче кредитування» (та пов'язане законодавство про захист прав споживачів фінансових послуг), який регламентує порядок надання споживчих кредитів, вимоги до договорів, порядок інформування позичальника, розрахунок повної вартості кредиту (APR) та відповідальність за порушення прав споживачів. Для кредитних відносин з фізичними особами цей закон є обов'язковим орієнтиром у питаннях прозорості та добросовісності [19].

3. Законодавство у сфері фінансового моніторингу (ПВК/ФТ), зокрема Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом...», який встановлює обов'язки банків щодо ідентифікації клієнтів, оцінки ризику операцій, звітності за підозрілими операціями та зупинення операцій у визначених випадках, вимоги впливають на процедури клієнтської верифікації, документообігу та умов кредитування [20].

4. Закон України «Про захист персональних даних», що впливає на обробку інформації про клієнтів у кредитних договорах, скорингових системах і при обміні даними з кредитними бюро; банки зобов'язані дотримуватися правил збору, зберігання, передачі та захисту таких даних [21].

Перераховані закони доповнюються численними підзаконними актами, які деталізують вимоги до організації кредитної діяльності, звітності і контролю.

НБУ виступає головним регулятором банківського сектору, який реалізує наглядові функції, визначає нормативи і видає підзаконні акти, що безпосередньо впливають на кредитну діяльність. Серед основних повноважень НБУ щодо кредитної сфери: встановлення вимог до капіталу та ліквідності, введення нормативів обов'язкових резервів, затвердження методик визначення класифікації кредитів і формування резервів під очікувані й непередбачувані втрати, а також ліцензування та анулювання ліцензій банків. Положення НБУ та постанови Правління систематизують технічні правила реалізації законодавчих норм.

Зокрема, НБУ визначає нормативи обов'язкового резервування, які впливають на обсяг ресурсів, доступних для кредитування, та інструменти грошово-кредитної політики (регулятор може змінювати нормативи, диференціювати їх за строковістю та типом зобов'язань). Зміни в правилах резервування безпосередньо коригують вартість і доступність кредитних ресурсів у банківській системі.

Ліцензування банківської діяльності є обов'язковою умовою для здійснення кредитних операцій. НБУ здійснює реєстрацію/ліцензування та контролює дотримання вимог для надання окремих видів банківських послуг. Положення про ліцензування та методичні рекомендації НБУ встановлюють перелік документів, пороги мінімального капіталу, вимоги до акціонерів, порядок організації корпоративного управління та критерії добропорядності власників і керівників. Норми покликані забезпечити прозорість та стабільність банківської системи, зменшити ризики, пов'язані з непрозорою структурою власності та недостатнім капіталом [22].

Капітальні нормативи та вимоги до власного капіталу є ключовими елементами, що визначають здатність банку нести кредитні ризики. Вони проґрунтовані на міжнародних стандартах (Базельські рекомендації) і втілені у національних вимогах щодо адекватності капіталу та його структури.

НБУ затверджує методики класифікації кредитів і правила формування резервів (коригувальних відрахувань) для покриття очікуваних і непередбачених кредитних втрат. Нормативні правила містять критерії оцінки

якості кредитів (стандартні, під контролем, проблемні й безнадійні), строки визнання прострочення, а також порядок провадження коригувальних відрахувань залежно від категорії кредиту. Дотримання таких правил обов'язкове для формування реалістичної фінансової звітності банку та забезпечення фінансової стійкості. Регулятор регулярно оновлює ці методики відповідно до змін ринкових умов і найкращих міжнародних практик.

Нормативно-правова база України вимагає від банків забезпечувати прозорість умов кредитування для фізичних осіб: обов'язкове розкриття повної вартості кредиту, чіткий опис графіку платежів, розмірів відсотків і комісій, а також інформацію про можливі штрафи і процедури реструктуризації. Закон про споживче кредитування та регуляторні роз'яснення НБУ встановлюють стандарти інформування клієнтів та захисту їх прав, що посилює довіру до банківських продуктів і знижує ймовірність конфліктів.

Банки є суб'єктами фінансового моніторингу й зобов'язані впроваджувати внутрішні політики й процедури з метою запобігання використанню їхніх послуг для відмивання доходів або фінансування тероризму. Законодавство визначає обов'язки ідентифікації клієнтів (KYC), моніторингу транзакцій, звітування про підозрілі операції та співпраці з уповноваженими органами. Для кредитної діяльності це означає посилення процедур при кредитуванні ризикових клієнтів, додаткові вимоги до документального підтвердження джерел коштів та обмеження щодо взаємодії з певними контрагентами.

Обробка персональних даних у процесі кредитного скорингу, перевірки платоспроможності та обміну інформацією з кредитними бюро підпадає під дію Закону України «Про захист персональних даних». Банки повинні отримувати згоду позичальника на обробку даних, забезпечувати їх захист, а також дотримуватися вимог щодо передачі даних третім особам. Це визначає юридичні межі автоматизованих скорингових систем і механізмів обміну інформацією для перевірки кредитної історії [21].

НБУ реалізує нагляд за банківською діяльністю та має повноваження застосовувати заходи впливу – від обмежень у операційній діяльності до

штрафів і відкликання ліцензії. Регулятор також здійснює інспекційні заходи, контролює звітність та може ініціювати заходи щодо запобігання системним ризикам. Для банків це означає необхідність підтримувати системи внутрішнього контролю та відповідності (compliance) на належному рівні.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» ТА ОЦІНКА ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

2.1. Загальна характеристика АТ КБ «Приватбанк»

Банківська система відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та розвитку економіки. Незважаючи на певні проблеми, її розвиток характеризується позитивними змінами, зокрема зростанням депозитної бази, розширенням кредитування та впровадженням цифрових технологій. Вирішення існуючих проблем можливе за умови посилення контролю, підвищення прозорості та впровадження інновацій у банківську сферу. Таким чином, подальший розвиток банківської системи сприятиме економічному зростанню та фінансовій стабільності держави.

ПриватБанк – найбільший комерційний банк України, який надає широкий спектр фінансових послуг як для фізичних, так і для юридичних осіб. Його діяльність регламентується численними нормативно-правовими актами, які визначають порядок надання банківських послуг, контроль за фінансовими операціями та захист прав споживачів [23].

Основні фінансові послуги ПриватБанку:

1. Розрахунково-касове обслуговування:
 - 1) Відкриття та ведення рахунків для фізичних та юридичних осіб.
 - 2) Проведення безготівкових платежів у національній та іноземній валютах.
 - 3) Інтернет-банкінг (Приват24) для дистанційного керування рахунками.
2. Кредитування:
 - 1) Споживчі кредити (кредити готівкою, кредитні картки).
 - 2) Іпотечні кредити на купівлю нерухомості.
 - 3) Автокредити.

- 4) Бізнес-кредити для підприємців та корпоративних клієнтів.
3. Депозитні програми:
 - 1) Строкові депозити з фіксованою процентною ставкою.
 - 2) Ощадні рахунки з можливістю поповнення.
 - 3) Вкладні програми для бізнесу.
4. Операції з іноземною валютою:
 - 1) Купівля та продаж валюти.
 - 2) Обмінні операції у Приват24.
 - 3) Здійснення міжнародних платежів.
5. Платіжні картки:
 - 1) Дебетові та кредитні картки.
 - 2) Преміальні картки (Gold, Platinum, Infinite).
 - 3) Картки для виплат зарплати, стипендій та соціальних допомог.
6. Страхові послуги:
 - 1) Страхування майна, здоров'я та подорожей.
 - 2) Автострахування (ОСЦПВ, КАСКО).
 - 3) Страхування життя.
7. Інвестиційні та фінансові послуги:
 - 1) Довірче управління активами.
 - 2) Купівля державних облігацій та цінних паперів.
 - 3) Інвестиційні проєкти для бізнесу [23].

Нормативно-правові акти, що регламентують надання фінансових послуг.

Діяльність ПриватБанку та порядок надання фінансових послуг регулюються такими основними нормативно-правовими актами (табл. 2.1).

Отже, ПриватБанк є універсальною фінансовою установою, що надає широкий спектр послуг, регламентованих відповідними законами та постановами, що гарантує надійність банку, прозорість фінансових операцій та захист прав клієнтів.

Нормативно-правові акти, що регламентують надання фінансових послуг діяльність ПриватБанку

Нормативно-правовий акт	Основні положення та аспекти регулювання
Закон України «Про банки і банківську діяльність»	Визначає правові основи функціонування банків, їх обов'язки та відповідальність.
Закон України «Про Національний банк України»	Визначає повноваження НБУ у сфері регулювання банківської системи.
Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»	Регулює діяльність фінансових установ, порядок надання послуг клієнтам.
Закон України «Про захист прав споживачів»	Встановлює вимоги до фінансових послуг, зокрема щодо прозорості умов та захисту клієнтів.
Постанова НБУ № 492 «Про здійснення банками фінансового моніторингу»	Визначає порядок контролю за фінансовими операціями для протидії відмиванню коштів.
Цивільний кодекс України	Регулює укладання договорів банківського обслуговування.
Податковий кодекс України	Визначає порядок оподаткування фінансових операцій.
Постанова НБУ № 56 «Про порядок відкриття, ведення та закриття рахунків клієнтів банків»	Встановлює правила обслуговування банківських рахунків.
Закон України «Про електронну комерцію»	Визначає правові основи електронних платежів та онлайн-банкінгу.

Джерело: сформовано автором на основі джерел [1, 19-22]

АТ КБ «ПриватБанк» є найбільшим комерційним банком України, який відіграє ключову роль у національній фінансовій системі. Банк було засновано 7 лютого 1992 року та зареєстровано Національним банком України 19 березня 1992 року. З моменту свого створення ПриватБанк швидко перетворився з регіонального банку на провідну установу загальнонаціонального масштабу завдяки активному впровадженню інновацій, широкій продуктивній лінійці та розгалуженій інфраструктурі. Важливою віхою в історії банку стала націоналізація у грудні 2016 року, коли держава через Міністерство фінансів України отримала 100% акцій банку. Це рішення було прийняте з метою стабілізації фінансової системи, збереження коштів вкладників та відновлення капіталізації банку, що сьогодні забезпечує його функціонування як державної системно важливої установи.

Станом на 2025 рік ПриватБанк має одну з найбільших в Україні мереж обслуговування – понад тисячу відділень і значну кількість банкоматів, терміналів та POS-обладнання. У банку працює понад 18 тисяч співробітників, що робить його одним із найбільших роботодавців фінансового сектору. Ще однією визначальною характеристикою є високий рівень цифровізації: ПриватБанк був першим українським банком, що масово впровадив інтернет-банкінг, мобільні сервіси, електронні платежі, а бренд «Privat24» став синонімом онлайн-банкінгу для мільйонів користувачів. Банк також активно розвиває такі технологічні сервіси, як LiqPay, електронні квитанції, цифрові карти та сервіси самообслуговування [23].

Організаційна структура банку базується на сучасних стандартах корпоративного управління. На чолі установи стоїть Наглядова рада, до якої входять незалежні міжнародні експерти, та Правління банку, яке забезпечує оперативне керівництво діяльністю. Державна форма власності передбачає підвищений рівень прозорості та підзвітності НБУ, Кабінету Міністрів України та міжнародним фінансовим інституціям. ПриватБанк щорічно проходить незалежні аудити, регулярно публікує детальну фінансову звітність і виконує всі нормативи НБУ щодо ліквідності, капіталу, операційних ризиків, кредитного навантаження та ін.

За обсягом активів, кількістю клієнтів та масштабом операцій ПриватБанк стабільно займає лідируючі позиції в українській банківській системі. Значну частку його балансу становлять кредитні операції з фізичними та юридичними особами, а також портфель державних цінних паперів, що підсилює його стійкість. Банк є одним із основних каналів розрахунків у країні, має найбільшу частку на ринку платіжних карт, обслуговує мільйони громадян та десятки тисяч підприємств. Водночас він продовжує модернізацію внутрішніх процесів, включаючи ризик-менеджмент, цифрові технології, оцінку кредитоспроможності клієнтів та автоматизацію операцій.

З огляду на масштаб та системну важливість, ПриватБанк виконує стабілізуючу функцію для економіки України. Саме через нього проходить значна частина безготівкових платежів країни, зарплатні проєкти, соціальні

виплати та державні програми підтримки бізнесу. Банк має значний вплив на розвиток ринку кредитування, платіжної інфраструктури та цифрових фінансів. Попри високий рівень конкуренції, він залишається технологічним лідером, що формує нові стандарти якості банківських послуг. ПриватБанк поєднує масштаб державного банку та гнучкість інноваційної фінтех-організації, що зумовлює його вагомую роль у розвитку фінансового ринку України та створює основу для ефективної кредитної діяльності.

2.2. Оцінка фінансового стану АТ КБ «Приватбанк»

Фінансова стійкість банківської установи в умовах макроекономічної нестабільності та воєнного стану є ключовим індикатором її життєздатності та спроможності виконувати функції фінансового посередника. Як зазначають вітчизняні науковці, зокрема О. Дзюблюк [24, с. 8] та М. Тимошенко [25], оцінка фінансового стану системно важливого банку, яким є АТ КБ «ПриватБанк», виходить за межі корпоративного аналізу і стає питанням національної економічної безпеки. Стійкість ПриватБанку гарантує стабільність платіжної системи країни, збереження заощаджень значної частини населення та безперебійне фінансування критичних галузей економіки.

Метою цього підрозділу є проведення поглибленого, комплексного аналізу фінансового стану банку за 2022–2024 роки. Для досягнення цієї мети необхідно детально розглянути динаміку активів, структуру зобов'язань, достатність капіталу та ліквідність, спираючись на дані офіційної фінансової звітності [23] та нормативні вимоги Національного банку України [26].

Активи банку є матеріальною основою його діяльності, оскільки саме через розміщення ресурсів банк генерує доходи. В умовах високої інфляції та девальваційних очікувань динаміка активів має аналізуватися не лише в номінальному вимірі, а й з урахуванням структурних зрушень. Розглянемо спочатку динаміку складових доходів, витрат та прибутку АТ КБ «ПриватБанк за 2022-2024 рр. у таблиці 2.2.

**Динаміка формування доходів, витрат і прибутку
АТ КБ «ПриватБанк»**

Показник	2022	2023	2024	Відхилення	
				+/-2024-2022	% 2024-2022
Процентні доходи, млн грн.	43687	66237	77594	33907	77,6
Процентні витрати, млн грн	3767	6617	10706	6939	184,2
Комісійні доходи, млн грн.	32945	41589	46602	13657	41,5
Комісійні витрати, млн грн.	12505	17150	18834	6329	50,6
Адміністративні та інші операційні витрати, млн грн.	10510	10988	11341	831	7,9
Витрати з податку на прибуток, млн грн.	4486	35001	40863	36377	810,9
Чистий прибуток, млн грн.	30254	37857	40141	9887	32,7

Інформація, наведена в таблиці 2.2, засвідчує підвищення майже всіх показників. Зокрема, обсяг процентних доходів протягом трьох досліджуваних років зріс на 77,6%. Водночас процентні витрати залишалися суттєво нижчими за процентні доходи, однак темпи їх приросту були вищими та становили 184,2% за аналізований період.

Комісійні доходи перевищували комісійні витрати, однак темпи зростання останніх були вищими й становили 50,6%.

Також спостерігалось збільшення адміністративних та інших операційних витрат, а також витрат з податку на прибуток – на 7,9% та 810,9% відповідно.

Чистий прибуток зростав щороку й за три роки підвищився на 9 887 млн грн, або на 32,7%.

Здійснимо аналіз динаміки статей балансу АТ КБ «ПриватБанк» в таблиці 2.3

**Аналіз динаміки статей балансу АТ КБ «ПриватБанк»
за 2022- 2024 роки**

Показник	2022	2023	2024	Відхилення	
				+/-2024-2022	% 2024-2022
Активи					
Грошові кошти та їх еквіваленти	94191	152282	151768	57577	61,1
Кошти в банках	103837	134237	86589	-17248	-16,6
Кредити клієнтам	68084	92019	112761	44677	65,6
Інвестиції в ЦП	239752	271847	375094	135342	56,5
Основні засоби та нематеріальні активи	6700	6768	7145	445	6,6
Інші активи	15696	18599	23428	7732	49,3
Загальна сума активів	540596	680008	761461	220865	40,9
Зобов'язання					
Кошти клієнтів	471863	555371	621596	149733	31,7
Інші залучені кошти	128	2630	6199	6071	4742,9
Поточні податкові зобов'язання	3	25791	21553	21550	718333,3
Інші фінансові зобов'язання	2674	3056	4072	1398	52,3
Забезпечення	5804	5438	6013	209	3,6
Інші зобов'язання	2274	2750	2884	610	26,8
Загальна сума зобов'язань	482807	595162	662317	179510	37,2
Власний капітал					
Статутний капітал	206060	206060	206060	-	-
Емісійний дохід	23	23	23	-	-
Результат від операцій з акціонером	12174	12174	12174	-	-
Резерви та інші фонди	11449	12959	14847	3398	29,7
Накопичений дефіцит	156749	144629	136518	-20231	-12,9
Власний капітал	57789	84846	99144	41355	71,6
Загальна сума зобов'язань та власного капіталу	540596	680008	761461	220865	40,9

Згідно з даними таблиці 2.3, станом на 31.12.2024 року обсяг активів банку становив 151 768 тис. грн, що на 61,1%, або на 57 577 тис. грн, більше порівняно з базовим 2022 роком.

Єдиною статтею, за якою протягом трьох років відбулося скорочення, стали кошти в банках – їх обсяг зменшився на 17 248 тис. грн, або на 16,6%.

Водночас упродовж трьох аналізованих років спостерігалось зростання кредитів, наданих клієнтам, яке становило 44 677 тис. грн, або 65,6%.

Також збільшилися інвестиції в цінні папери, основні засоби та нематеріальні активи, а також інші активи – на 56,5%, 6,6% та 49,3% відповідно. Сукупне зростання за більшістю статей зумовило підвищення загальної вартості активів на 220 865 тис. грн, або на 40,9%.

Упродовж 2022–2024 років зростання ресурсної бази банку відбулося переважно за рахунок залучення нових депозитів від юридичних осіб і фізичних клієнтів, унаслідок чого на кінець періоду обсяг зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» становив 662 317 тис. грн.

Загальний обсяг капіталу банку в 2022–2024 роках збільшувався насамперед завдяки формуванню та зростанню резервних та інших фондів.

Станом на 31.12.2024 р. власний капітал банку дорівнював 99 144 тис. грн і порівняно з 2022 роком зріс на 41 355 тис. грн, або на 71,6%.

У таблиці 2.4 здійснено аналіз структури балансу банку з метою визначення статей із найбільшою питомою вагою.

Відповідно до проведених розрахунків, найбільшу частку у валюті балансу становлять кошти клієнтів. Протягом трьох досліджуваних років їхня частка дещо скоротилася – на 5,66%. Друге місце посідають інвестиції в цінні папери, частка яких у 2022–2024 роках становила 44,35%, 39,98% та 49,25% відповідно.

Третю позицію займає статутний капітал, хоча його частка мала тенденцію до щорічного зменшення. Найменшою питомою вагою в структурі балансу характеризуються емісійний дохід, інші залучені кошти, інші зобов'язання, інші фінансові зобов'язання, а також основні засоби та нематеріальні активи.

Станом на 31 грудня 2024 року Національний банк України оновив вимоги до структури капіталу банків відповідно до Положення про порядок визначення банками України розміру регулятивного капіталу № 196 від 28 грудня 2023 р., яке набуло чинності з 5 серпня 2024 року.

Аналіз структури балансу АТ КБ «ПриватБанк» за 2022- 2024 роки

Показник	2022	2023	2024	Відхилення	
				+/-2024-2022	% 2024-2022
Активи					
Грошові кошти та їх еквіваленти	17,42	22,39	19,93	2,51	14,40
Кошти в банках	19,21	19,74	11,37	-7,84	-40,81
Кредити клієнтам	12,59	13,53	14,81	2,22	17,63
Інвестиції в ЦП	44,35	39,98	49,25	4,90	11,04
Основні засоби та нематеріальні активи	1,24	1,00	0,94	-0,30	-24,19
Інші активи	2,90	2,74	3,08	0,18	6,21
Загальна сума активів	100	100	100	-	-
Зобов'язання					
Кошти клієнтів	87,29	81,67	81,63	-5,66	-6,48
Інші залучені кошти	0,02	0,35	0,81	0,79	3950,00
Поточні податкові зобов'язання	0,00	3,79	2,83	2,83	-
Інші фінансові зобов'язання	0,49	0,45	0,53	0,04	8,16
Забезпечення	1,07	0,80	0,79	-0,28	-26,17
Інші зобов'язання	0,42	0,40	0,38	-0,04	-9,52
Загальна сума зобов'язань	79,32	87,52	86,98	7,66	9,66
Власний капітал					
Статутний капітал	38,11	30,30	27,06	-11,05	-28,99
Емісійний дохід	0,004	0,003	0,003	-0,001	-25,00
Результат від операцій з акціонером	2,25	1,79	1,60	-0,65	-28,89
Резерви та інші фонди	2,12	1,91	1,95	-0,17	-8,02
Власний капітал	10,69	12,48	13,02	2,33	21,80
Загальна сума зобов'язань та власного капіталу	100	100	100	-	-

У новому документі встановлено такі ключові нормативи, яких повинні дотримуватися банки:

- норматив достатності основного капіталу Tier 1 (СЕТ1) – не менше 5,625%;

- норматив достатності капіталу Tier 1 – не менше 7,5%;

- регулятивний капітал – не менше 10% ризик-зважених активів (з урахуванням перехідних положень).

Додатково банківським установам дозволено включати до складу капіталу прибуток, отриманий у 2024 році, без попереднього погодження з НБУ, а також кошти, спрямовані на збільшення статутного капіталу, субординований борг і фінансові інструменти, що передбачають умови списання або конверсії.

Станом на 31 грудня 2023 року, згідно з постановою Правління Національний банк України № 368 від 28 серпня 2001 року (зі змінами) «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні», яка була чинною на зазначену дату, банки зобов'язані були забезпечувати норматив достатності капіталу (Н2) на рівні не нижче 10% від обсягу активів, зважених на ризик, визначених відповідно до вимог регулятора.

Проаналізуємо дотримання нормативів НБУ АТ КБ «ПриватБанк» в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз дотримання нормативів АТ КБ «ПриватБанк» за 2022- 2024 роки, %

Показник	2022	2023	2024	Відхилення	
				+/-2024-2022	% 2024-2022
Коефіцієнт достатності регулятивного капіталу (Нкр)	14,96	14,96	14,96	-	-
Коефіцієнт достатності капіталу 1-го рівня (Нк1)	14,96	14,96	14,96	-	-
Коефіцієнт достатності основного капіталу 1-го рівня (Нок1)	14,96	14,96	14,96	-	-
Коефіцієнт достатності капіталу (Н2)	23,78	21,75	21,75	-2,03	-8,5
Коефіцієнт достатності капіталу (Н3)	11,90	10,88	10,88	-1,02	-8,6

Як видно з даних таблиці 2.5, банк виконував усі нормативи, встановлені НБУ, і навіть перевищував їх, хоча у 2024 році спостерігалось невелике зниження порівняно з показниками 2022 року.

Стан фінансів банку є визначальним фактором його стабільності та здатності ефективно здійснювати банківські операції. Аналіз фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк» дає змогу виявити його сильні й слабкі сторони, що є важливим для прийняття стратегічно обґрунтованих рішень керівництва.

Для оцінки фінансової стійкості банку використовуються спеціальні коефіцієнти. На основі даних балансу будуть обчислені ключові показники, проведено їх аналіз за рівнем і динамікою, а також сформульовано висновки про фінансову стабільність установи. Детальні результати представлені в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

**Ключові показники фінансової стійкості АТ КБ «Приватбанк»
за 2022-2024 рр.**

Коефіцієнти	Формула	2022	2023	2024	Оптимальне значення
Коефіцієнт надійності	Вк /Зал кошти	15,50	14,26	14,97	>5%
Коефіцієнт фінансового важеля	З / К	6,45	7,01	6,68	1:20
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів	К/Заг А	13,42	12,77	13,02	>10%
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	А / ВК	9,35	8,01	7,68	-
Коефіцієнт захищеності дохідних активів	(К-Недохідні А-З) / Дохідні А	0,07	0,08	0,09	-
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	Заг А / Акц. К	2,62	3,30	3,70	12,00

Аналіз ключових показників фінансової стійкості банку дає підстави відзначити наступне: протягом трьох років коефіцієнт надійності дещо знизився – із 15,50% у 2022 році до 14,26% у 2023 році та 14,97% у 2024 році. Незважаючи на це, банк продовжує перевищувати встановлений норматив, оскільки значення коефіцієнта значно перевищує мінімально допустимі 5%.

Коефіцієнт фінансового важеля коливався в діапазоні 6–7, що також суттєво перевищує нормативні вимоги.

Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів показав незначне зниження у 2023 році, проте у 2024 році його значення знову зросло. Загалом за 2022–2024 роки цей показник становив 13,42%, 12,77% та 13,02%

відповідно. Значення коефіцієнта залишаються вищими за мінімально допустимий рівень 10%, що свідчить про достатність власного капіталу банку для активізації операцій та покриття різноманітних фінансових ризиків.

Коефіцієнт захищеності власного капіталу показував тенденцію до зниження щороку, що свідчить про скорочення частки власного капіталу, вкладеного в нерухомість та інші матеріальні активи протягом останніх трьох років.

Крім того, коефіцієнт захищеності дохідних активів власним капіталом у банку коливався в межах 0,07–0,09. Це означає, що обсяг власного капіталу за вирахуванням недохідних активів на початок року не повністю покривав дохідні активи. Така ситуація свідчить про погіршення управління активами банку та збільшення частки недохідних активів у його портфелі.

Що стосується коефіцієнта мультиплікатора капіталу, який відображає ступінь покриття активів акціонерним капіталом, то при оптимальному діапазоні 12–15 його значення у 2022–2024 роках становило 2,6–3,7 рази. Це вказує на те, що активи зростають швидше, ніж акціонерний капітал. Хоча така ситуація не є критичною, вона сигналізує про необхідність поліпшення управління власним капіталом.

Таким чином, за винятком коефіцієнта мультиплікатора капіталу, інші ключові показники фінансової стійкості банку – коефіцієнт надійності, участі власного капіталу у формуванні активів, захищеності власного капіталу та захищеності дохідних активів – демонструють стабільність або незначні коливання (як у випадку коефіцієнта фінансового важеля). Це дозволяє зробити висновок, що фінансова стійкість банку забезпечена на достатньому рівні, а власний капітал здатний захищати банк від потенційних ризикованих втрат у теперішньому та найближчому періоді.

Наступним кроком проведемо оцінку ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» за період 2022–2024 років, результати якої наведено в таблиці 2.7.

**Показники ділової активності АТ КБ «Приватбанк»
за 2022-2024 роки**

Показник	2022	2023	2024	Відхилення	
				+/-2023-2022	+/-2024-2023
Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів	0,178	0,158	0,112	-0,02	-0,046
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів	0,948	0,976	0,979	0,028	0,003
Коефіцієнт кредитної активності	0,812	0,811	0,874	-0,001	0,063
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності	0,216	0,553	0,447	0,337	-0,106
Коефіцієнт інвестицій в дохідних активах	0,674	0,809	0,754	0,135	-0,055
Коефіцієнт кредитів в дохідних активах	2,034	1,175	1,412	-0,859	0,237
Коефіцієнт проблемних кредитів	0,059	0,069	0,087	0,01	0,018
Коефіцієнт ефективності використання активів	0,049	0,057	0,045	0,008	-0,012

Згідно з даними таблиці 2.7, у діяльності банку спостерігаються певні негативні тенденції. Зокрема, у 2023 році коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів знизився на 0,02 пункти порівняно з попереднім роком. У 2024 році цей показник продовжив падіння, скоротившись на 0,046 пункти та досягнувши 0,012.

Аналогічна тенденція спостерігається у коефіцієнта інвестицій в дохідних активах: у 2024 році він зменшився на 0,055 пункти, до 0,754, тоді як у 2023 році становив 0,809 пункти.

Також у 2024 році відбулося зниження коефіцієнта загальної інвестиційної активності — з 0,553 до 0,447 пункти, тобто на 0,106 пункти, при цьому в 2022 році значення цього показника було на рівні 0,216 пункти.

Що стосується ефективності використання активів, у 2022 році вона становила 0,049 пункти, у 2023 році зросла на 0,008 пункти до 0,057, проте у 2024 році знизилася на 0,012 пункти, склавши 0,045. Це свідчить про певне погіршення ефективності використання активів банком у останній рік аналізованого періоду.

Негативним чинником для діяльності АТ КБ «ПриватБанк» є наявність проблемних кредитів у структурі кредитного портфелю, частка яких зростала протягом 2022–2024 років. Так, у 2022 році коефіцієнт проблемних кредитів становив 0,059 пункти, у 2023 році збільшився на 0,01 пункти до 0,069, а на кінець 2024 року зріс ще на 0,018 пункти, досягнувши 0,087 пункти.

Водночас позитивною тенденцією є зростання коефіцієнта активності залучення строкових депозитів. На кінець 2022 року його значення становило 0,948, а протягом року зросло на 0,028 пункти до 0,976. На кінець 2024 року показник ще трохи підвищився на 0,003 пункти, досягнувши 0,979.

Що стосується коефіцієнта кредитної активності, у 2023 році він незначно знизився на 0,001 пункт до 0,811 пункти. У 2024 році спостерігалось зростання цього показника на 0,063 пункти порівняно з попереднім роком, до рівня 0,874, що свідчить про активізацію кредитної діяльності банку.

Наступним етапом проведемо аналіз показників ефективності діяльності банку, результати якого наведено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

**Аналізи ефективності діяльності АТ КБ «Приватбанк»
за 2022-2024 роки**

Показник	2022	2023	2024	Відхилення	
				+/-2024-2022	% 2024-2022
Рентабельність активів, %	5,6	5,6	5,3	-0,3	-5,4
Рентабельність капіталу, %	52,3	44,5	40,5	-11,8	-22,6

За результатами проведених розрахунків, рентабельність активів залишалася стабільною протягом 2022–2023 років, проте у 2024 році спостерігалось незначне зниження на 5,4%.

Що стосується рентабельності капіталу, її показник зменшувався щороку, і за три роки загалом він скоротився на 22,6%.

Підсумовуючи проведений аналіз, можна зробити такі висновки щодо фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк»: банк зміцнив свої позиції на ринку,

збільшивши процентні та комісійні доходи; ефективно контролює витрати, що сприяло зростанню прибутку; має значний потенціал для подальшого розвитку.

На основі отриманих результатів можна запропонувати наступні рекомендації для покращення фінансового стану банку:

1. Диверсифікація джерел доходу. Зменшення залежності від процентних доходів, які більш чутливі до коливань ставок, можна досягти за рахунок розвитку кредитування, депозитних продуктів, брокерських послуг та розширення географії діяльності.

2. Скорочення загальних витрат. Оптимізація бізнес-процесів, підвищення ефективності використання ресурсів та раціональне управління витратами на персонал сприятимуть зменшенню витрат банку.

3. Розвиток цифрових каналів. Інвестування в онлайн- та мобільні платформи дозволить залучати нових клієнтів та підвищувати ефективність обслуговування існуючих.

Наступним етапом здійснимо розрахунок ключових показників, що характеризують ліквідність банку, результати якого наведено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Ключові показники ліквідності АТ КБ «Приватбанк» за 2022-2024 роки

Назва показників	Умовні позначення	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Оптимальне значення
1. Коефіцієнт миттєвої ліквідності	$K_{мл}$	26	25	29	Не менше 20 %
2. Коефіцієнт поточної ліквідності	$K_{пот}$	16	17	21	Не менше 10 %
3. Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку	$K_{зл}$	118	113	116	Не менше 100 %
4. Коефіцієнт відношення високоліквідних до робочих активів	$K_{свр}$	14	14	18	Не менше 20 %

Аналіз ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» показує позитивну динаміку. Зокрема, коефіцієнт миттєвої ліквідності на кінець 2024 року зріс на 0,04 пункти і досяг рівня 0,29, тоді як у 2023 році він становив 0,25 пункти, що на 0,01 менше порівняно з 2022 роком. Варто зазначити, що нормативне значення

даного показника перевищує 20%, тому банк повністю відповідає встановленим вимогам.

Коефіцієнт загальної ліквідності протягом 2022–2024 років перевищував нормативний рівень 100%. У 2023 році він знизився з 1,18 на початок року до 1,125 на кінець, а у 2024 році зріс на 0,035 пункти, досягнувши 1,16. Цей показник найкраще відображає ліквідність активів та швидкість обороту капіталу банку. Перевищення нормативного значення свідчить про наявність достатньої ресурсної бази та ефективне управління власним і залученим капіталом.

Також позитивною тенденцією є зростання коефіцієнта поточної ліквідності протягом 2022–2024 років, що свідчить про покращення співвідношення між дохідними активами та зобов'язаннями банку. Значення показника на рівні 0,16–0,208 забезпечувало стабільно високий рівень фінансової підтримки протягом всього аналізованого періоду.

Банк щоденно розраховує нормативні коефіцієнти ліквідності, встановлені Національним банком України. Зокрема, це: коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) за всіма валютами (LCRBB) та в іноземних валютах (LCRIB), а також коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) (табл. 2.10).

Як видно з таблиці 2.10, усі нормативні показники ліквідності банку значно перевищують вимоги, встановлені Національним банком України.

На 31 грудня 2022 року:

- LCR за всіма валютами (LCRBB) становив 311,01% при нормативі не менше 100%;
- LCR в іноземних валютах (LCRIB) – 260,14% при нормі $\geq 100\%$ (у 2021 році: LCRBB – 258,85%, LCRIB – 200,36%);
- NSFR складав 182,24% при нормативі $\geq 90\%$ (у 2021 році – 156,57%).

**Нормативні коефіцієнти ліквідності АТ КБ «Приватбанк»
за 2022-2024 роки**

Показник	2022	2023	2024	Відхилення	
				+/-2024-2022	% 2024-2022
Коефіцієнт покриття ліквідністю за всіма валютами (LCRBB)	311,01	462,83	349,46	38,45	12,36
Коефіцієнт покриття ліквідністю в іноземній валюті (LCRIB)	260,14	266,09	306,38	46,24	17,78
Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR).	182,24	185,21	128,22	-54,02	-29,64

На 31 грудня 2023 року:

- LCRBB – 462,83%;
- LCRIB – 266,09%;
- NSFR – 185,21% (нормативи відповідно $\geq 100\%$).

На 31 грудня 2024 року:

- LCRBB – 349,46%;
- LCRIB – 306,38%;
- NSFR – 128,22% при нормативі $\geq 100\%$.

Таким чином, всі показники ліквідності банку протягом аналізованого періоду залишалися вище встановлених НБУ нормативів, що свідчить про наявність достатньої ресурсної бази та ефективне управління ліквідністю.

2.3. Оцінка кредитної діяльності АТ КБ «Приватбанк»

Кредитна діяльність є серцевиною банківського бізнесу, забезпечуючи перерозподіл фінансових ресурсів у економіці. В умовах війни роль кредитування трансформується: з інструменту отримання прибутку воно перетворюється на інструмент виживання бізнесу та соціальної підтримки населення. Як слушно зауважують дослідники [27], ефективність кредитної

політики банку сьогодні визначається балансом між підтримкою економіки та збереженням якості активів.

Банк регулярно проводить оцінку якості кредитного портфеля та оцінює очікувані збитки від можливих втрат. Сума очікуваних кредитних збитків дорівнює 12-місячним очікуваним кредитним збиткам або очікуваним збиткам в межах строку дії фінансового інструменту, якщо відбулось значне погіршення кредитної якості після первісного визнання. Очікувані кредитні збитки в межах строку дії фінансового інструменту визнаються, якщо кредитний ризик за фінансовим інструментом значно збільшився з моменту первісного визнання.

Станом на 31 грудня 2024 року збільшення або зменшення рівня резервування на 10% за кредитами з оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців та з оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту на груповій основі призвело б до збільшення або зменшення резерву під очікувані кредитні збитки на 332 мільйони гривень (2023 рік: збільшення або зменшення резерву під очікувані кредитні збитки на 434 мільйони гривень).

Станом на 31 грудня 2024 року збільшення або зменшення рівня резервування на 10% за знеціненими кредитами, що оцінюються на груповій основі, призвело б до збільшення або зменшення резерву під очікувані кредитні збитки на 248 мільйонів гривень або 472 мільйони гривень, відповідно (2023 рік: збільшення або зменшення резерву під очікувані кредитні збитки на 660 мільйонів гривень або на 827 мільйонів гривень, відповідно).

Станом 31 грудня 2024 року збільшення або зменшення на 10% відмінностей у сумах очікуваних грошових потоків за знеціненими кредитами, що оцінюються на індивідуальній основі, крім тих, що управляються як окремий портфель, призвело б до збільшення або зменшення резервів під очікувані кредитні збитки на 5 мільйонів гривень або 67 мільйонів гривень, відповідно (2023 рік: збільшення або зменшення резерву під очікувані кредитні збитки на 8 мільйонів гривень або на 70 мільйонів гривень, відповідно).

Станом 31 грудня 2024 року збільшення або зменшення на 10% відмінностей у сумах очікуваних грошових потоків за знеціненими кредитами, що управляються як окремий портфель та оцінюються на індивідуальній основі,

призвело б до збільшення або зменшення резервів під очікувані кредитні збитки на 18 мільйонів гривень або 16 228 мільйонів гривень, відповідно (2023 рік: збільшення або зменшення резерву під очікувані кредитні збитки на 333 мільйони гривень або на 16 952 мільйони гривень, відповідно).

Для оцінки очікуваних кредитних збитків на портфельній основі використовуються історичні дані (щодо подій дефолтів, збитків у разі дефолту, тощо) груп кредитів зі схожими характеристиками з урахуванням прогнозних макроекономічних показників, із використанням зважених за ймовірністю сценаріїв – базового, оптимістичного та песимістичного. Для кожного сегменту обираються макропоказники, які мають логічний вплив на рівень ризику відповідного портфелю (за історичними даними та отриманими прогнозами) та забезпечують найвищу прогнозну якість макромоделі. Банк прогнозує економічні показники на два роки [23].

З метою виявлення резервів підвищення ефективності кредитної діяльності за умови запланованого рівня дохідності та допустимого рівня ризику банки проводять аналіз кредитного портфеля. Тому, перш, ніж оцінити ефективність провадження кредитної діяльності проведемо аналіз кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк».

Розглянемо кредити та аванси банкам в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Кредити та аванси АТ КБ «ПриватБанк» банкам за 2022-2024 рр.

Показник	2022, тис. грн	2023, тис. грн	2024, тис. грн	Темп росту 2024/2022, %
Депозитні сертифікати НБУ	100126	133798	78529	-21,6
Строкові розміщення коштів в банках	-	-	7761	н/д
Кошти банків за рахунками умовного зберігання (ескроу) у НБУ	3711	439	300	-91,9
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	934	809	1835	96,7
Всього кредити та аванси банкам	103837	134237	86589	-16,6

Проведені розрахунки засвідчують, що має місце значне зменшення вкладень у депозитні сертифікати, можливо, для перерозподілу коштів у більш дохідні активи.

Поява нових строкових розміщень у 2024 році може свідчити про те, що банк почав використовувати новий інструмент розміщення коштів у міжбанківському сегменті, можливо, для диверсифікації ліквідності.

Різке скорочення коштів на ескроу, що може свідчити про зменшення потреби у забезпеченні певних операцій, наприклад, гарантій або депозитів під угоди.

Значення дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом зросло з 934 тис. грн у 2022 році до 1 835 тис. грн у 2024 році, темп росту +96,7%. Це означає, що банк активно збільшив позиції у фінансовому лізингу, що може бути вигідною альтернативою традиційним кредитам банкам.

Загальна сума кредитів та авансів знизилася, що свідчить про скорочення міжбанківських операцій або перерозподіл коштів у інші активи.

Отже, протягом 2022–2024 років банк зменшив обсяг кредитів та авансів іншим банкам, що в основному зумовлено скороченням депозитних сертифікатів та коштів на ескроу. Поява строкових розміщень у 2024 році свідчить про спробу диверсифікації міжбанківських інвестицій. Загалом, темпи скорочення активів вказують на більш обережну політику управління ліквідністю та ризиками міжбанківських операцій.

Кредити та аванси клієнтам протягом 2022-2024 рр. представлені в таблиці 2.12.

За даними таблиці 2.12 спостерігаємо невелике скорочення, що свідчить про стабільний портфель фінансового лізингу; значне зниження кредитування середнього бізнесу, можливо, через консервативну політику банку; майже повне припинення операцій РЕПО, зменшення ризикованих короткострокових кредитів.

Активне зростання кредитного портфеля по картках може свідчити про зміщення фокусу на роздрібне кредитування.

Значне збільшення споживчих кредитів, свідчить про активну роботу банку з фізичними особами.

**Кредити та аванси клієнтам АТ КБ «ПриватБанк» банкам
за 2022-2024 рр.**

Показник	2022, млн грн	2023, млн грн	2024, млн грн	Темп росту 2024/2022, %
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	167931	170042	162410	-3,3
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	21311	6386	9112	-57,3
Кредити юридичним особам, що надані за операціями РЕПО	5340	1459	160	-97,0
Кредити фізичним особам – кредитні картки	46593	54500	62703	+34,6
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	3880	9764	12738	+228,3
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	3912	5618	8559	+118,7
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	328	885	2675	+715,9
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	-	25454	23606	н/д
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	1175	809	1835	+56,3
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	250496	274917	283798	+13,3
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки	182412	182898	171037	-6,3
Всього кредитів та авансів клієнтам	68084	92019	112761	+65,7

Зростання іпотечного кредитування означає, що банк нарощує довгостроковий портфель. Дуже високе зростання автокредитів засвідчує, що банк активно розвиває цей сегмент. Портфель кредитів підприємствам мікро та малого бізнесу з'явився у 2023 році та трохи скоротився у 2024, але залишається значним.

Спостерігається також зростання заборгованості по лізингу, позитивна тенденція розвитку портфеля. Загальна сума кредитів збільшилася, головним чином за рахунок роздрібного кредитування. Зменшення резерву може свідчити про поліпшення якості кредитного портфеля. Чистий кредитний портфель значно зріс, що відображає активне зростання банку у сегменті клієнтів.

Таким чином, можна зробити висновок, що Банк активно нарощує роздрібне кредитування, особливо споживчі кредити, автокредити та кредитні

картки. Корпоративне кредитування (середній бізнес, РЕПО) скорочується, що зменшує ризиковану складову портфеля. Загальний чистий кредитний портфель за три роки зріс на 65,7%, а резерв під очікувані збитки зменшився, що свідчить про стабілізацію якості кредитного портфеля.

Далі розглянемо концентрацію клієнтського кредитного портфелю банку за галузями економіки та напрямками комерційної діяльності в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

**Концентрація клієнтського кредитного портфелю АТ КБ
«ПриватБанк» банкам за галузями економіки та напрямками комерційної
діяльності за 2022-2024 рр.**

Показник	2022, млн грн	2023, млн грн	2024, млн грн	Темп росту 2024/2022, %
Рослинництво	12325	12194	10542	-14,5
Роздрібна торгівля	3578	4077	4294	+20,0
Оптова торгівля	2868	3948	3869	+34,9
Виробництво товарів народного споживання	1033	1424	2422	+134,3
Інфраструктура	1206	1856	2076	+72,2
Устаткування та обладнання	883	1024	1501	+70,0
Паливно-енергетичний комплекс	674	830	1326	+96,6
Харчова промисловість	614	956	1321	+115,2
Автомобільні дилери	617	1040	1204	+95,2
Будівельні матеріали	324	557	861	+165,7
Будівництво та нерухомість	512	622	706	+37,9
Торгівля сільськогосподарською продукцією	343	650	621	+81,0
Металургійний комплекс	326	514	606	
Послуги	574	642	584	
Соціальний сектор	278	505	583	+109,0
Інше АПК та пов'язані галузі	425	467	489	
Переробка сільськогосподарської продукції	151	358	461	+205,3
Хімічний комплекс	162	315	316	+95,1
Авіабудування	141	137	301	+113,5
Тваринництво	313	233	216	-31,0
Фінансовий сектор	4	1462	160	+3900,0
Автомобілебудування	1	6	29	+2800,0
Суднобудування	-	2	4	н/д
Інше	110	142	159	+44,6
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	250496	274917	283798	+13,3

З таблиці 2.13 випливають наступні ключові висновки:

1. Лідерами зростання є: переробка сільськогосподарської продукції (+205,3%), будівельні матеріали (+165,7%), виробництво товарів народного споживання (+134,3%) – стратегічні напрямки з високим динамічним приростом.

2. Помірне та стабільне зростання спостерігається за секторами: роздрібна та оптова торгівля, інфраструктура, будівництво, торгівля сільгосппродукцією – помірний приріст портфеля.

3. Сегменти скорочення є: рослинництво (-14,5%) та тваринництво (-31%) – зменшення кредитування, можливо через високі ризики або реструктуризацію портфеля.

4. Новими та нішевими напрямками є: фінансовий сектор, автомобілебудування та суднобудування показують дуже високі темпи росту, але малу абсолютну вагу у портфелі.

Аналізуючи загальну динаміку, можна констатувати, що загальний портфель зростає на +13,3% за 3 роки, що свідчить про поступове нарощування кредитування та диверсифікацію портфеля.

Наступним кроком буде аналіз кредитів банку за кредитною якістю (табл. 2.14).

З таблиці 2.14 можна побачити, що відбувається зростання якісного портфеля, а саме: кредити великим і середнім позичальникам зросли більш ніж у 2–3 рази; кредити фізичним особам від 1 до 100 млн грн показали рекордне зростання (+753%), що свідчить про активне кредитування більш забезпечених клієнтів; кредити малим позичальникам зменшилися на 41%, ймовірно, банк обмежує ризикові сегменти; кредити фізичних осіб до 1 млн грн зросли на 31%, що свідчить про стабільний попит серед масових клієнтів.

Щодо прострочених кредитів, то короткострокові прострочення (<30 днів) зменшились у частині кредитів великих і малих позичальників, що свідчить про покращення поточного менеджменту ризиків.

**Аналіз кредитів АТ КБ «ПриватБанк» за кредитною якістю
у 2022-2024 рр.**

Показник	2022, млн грн	2023, млн грн	2024, млн грн	Темп росту 2024/2022, %
З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців				
Не прострочені, у тому числі:				
Кредити великим позичальникам	1417	3301	4529	+219,7
Кредити середнім позичальникам	6646	19348	19270	+189,9
Кредити малим позичальникам	6483	3267	3792	-41,5
Кредити фізичним особам від 1 до 100 мільйонів гривень	679	2490	5794	+753,4
Кредити фізичним особам менше 1 мільйона гривень	50320	52505	66241	+31,5
Прострочені менше ніж 30 днів	490	676	328	-33,1
Всього кредитів та авансів клієнтам з оцінкою очікуваних кредитних збитків протягом 12 місяців	66035	81587	99954	+51,3
З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту				
не прострочені	1638	12191	13961	+752,3
прострочені менше ніж 30 днів	81	224	681	+740,7
прострочені від 31 до 90 днів	283	428	488	+72,4
Всього кредитів та авансів клієнтам з оцінкою очікуваних кредитних збитків протягом всього терміну дії договору	1982	12843	15130	+663,1
Знецінені кредити				
не прострочені	719	900	850	+18,2
прострочені менше ніж 30 днів	27	79	222	+722,2
прострочені від 31 до 90 днів	168	743	89	-47,0
прострочені від 91 до 180 днів	380	470	1266	+232,6
прострочені від 181 до 360 днів	533	1244	885	+66,0
прострочені більше ніж 361 день	172724	177051	165402	-4,2
Всього знецінених кредитів та авансів клієнтам	174551	180487	168714	-3,3
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки в межах 12 місяців	1254	2208	1496	+19,3
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки в межах строку дії кредиту	265	2192	1868	+604,9
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки - знецінені кредити	172859	178498	167673	-3,0
Всього кредитів та авансів клієнтам	68218	92019	112761	+65,3

Знецінені кредити загалом трохи скоротились (-3,3%), але певні сегменти (91–180 днів) зросли більш ніж удвічі (+232%), що вимагає уваги.

Відбулося зменшення резервів у межах 12 місяців у 2024 році порівняно з 2023 роком (-32,8%) і у знецінених кредитах (-3%), що вказує на ефективне управління ризиком та формування резервів у відповідності до якості кредитного портфеля.

Зростання загальної суми кредитів та авансів клієнтам на +65,3% за 3 роки демонструє активне нарощування кредитування при одночасному контролі ризиків.

Нарешті, оцінимо фінансову результативність кредитування в таблиці 2.15.

Таблиця 2.15

Фінансова ефективність кредитної діяльності

Показник	2022	2023	2024	Темп росту, %
Процентний дохід від кредитів, млн грн	43686	66238	77594	+77,62
Чистий процентний дохід, млн грн	39918	59622	66888	+67,56
Чиста процентна маржа (NIM), % Чистий процентний дохід / Середня сума активів, що приносять дохід * 100%	9,3	10,9	10,8	+16,1

Дані таблиці 2.15 показують значне зростання процентних доходів, що свідчить про активне нарощування кредитного портфеля та ефективну роботу банку щодо залучення дохідних активів.

Банк не лише нарощує процентні доходи, але й ефективно контролює процентні витрати, що дозволяє зберігати високий чистий дохід. Ріст чистого доходу трохи менший за ріст валових процентних доходів, що може свідчити про збільшення залучених коштів із відсотковими зобов'язаннями.

Чиста процентна маржа (NIM) показує ефективність використання процентних активів. Підвищення з 9,3% до 10,9% у 2023 році свідчить про зростання доходності кредитного портфеля. Невелике зниження у 2024 році (10,8%) – незначне, практично стабільний рівень. Це говорить про те, що банк утримує високу рентабельність кредитних активів навіть при зростанні портфеля.

Таким чином, банку вдалося значно збільшити кредитний портфель, при цьому зберегти високу ефективність у генерації процентних доходів. Чистий процентний дохід та NIM демонструють, що кредитна діяльність є прибутковою та добре керованою. Невелике зниження NIM у 2024 році можна пояснити ростом процентних витрат або більш консервативною політикою щодо частини нових кредитів.

Комплексний аналіз фінансової та кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» дозволяє стверджувати, що банк успішно адаптувався до викликів воєнного часу. Забезпечивши високу ліквідність та достатність капіталу, банк зміг відновити активне кредитування економіки. Стратегічними пріоритетами стали державні програми «ЄОселя» та «5-7-9%», а також підтримка роздрібного споживання через карткові продукти. Висока якість нового портфеля та ефективна робота з проблемною заборгованістю забезпечили рекордну прибутковість та фінансову стійкість установи.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

3.1. Стратегічні напрями оптимізації кредитної політики банку

Ефективна кредитна політика є ключовою умовою забезпечення стабільного розвитку банківської установи, формування якісного кредитного портфеля та мінімізації кредитних ризиків. У сучасних умовах, що характеризуються високою конкуренцією на фінансовому ринку, коливанням макроекономічних показників, зростанням рівня ризиків та активною цифровізацією банківських послуг, оптимізація кредитної політики набуває особливої актуальності [24, с. 10]. Для АТ КБ «Приватбанк» формування ефективної та гнучкої кредитної стратегії є важливим напрямом підвищення результативності діяльності, нарощування клієнтської бази та поліпшення якості обслуговування [23].

Одним із пріоритетних стратегічних напрямів оптимізації кредитної політики є підвищення ефективності системи управління кредитними ризиками, що передбачає:

1. впровадження сучасних моделей оцінки ризику на основі методології Basel III та внутрішніх рейтингових систем [28];
2. регулярне оновлення скорингових моделей для фізичних осіб з урахуванням макроекономічних змін;
3. удосконалення методів оцінки кредитоспроможності юридичних осіб на основі аналізу грошових потоків, фінансових коефіцієнтів та поведінкових індикаторів [17];
4. впровадження системи раннього попередження проблемної заборгованості (Early Warning System) [17];
5. проведення стрес-тестування кредитного портфеля із використанням різних сценаріїв розвитку економіки [26]. Розвиток ризик-

менеджменту дозволить банку своєчасно ідентифікувати потенційні загрози, оптимізувати структуру кредитного портфеля та зменшити рівень NPL [30].

Стратегічне завдання банку полягає у забезпеченні збалансованої структури кредитного портфеля, яка поєднує високодохідні та низькоризикові операції. Для цього необхідно:

1. збільшити частку кредитування малого та середнього бізнесу (МСБ) як сегмента з високим потенціалом зростання [27];
2. удосконалити програми для фізичних осіб (іпотечні кредити, автокредити, споживче кредитування) з урахуванням платоспроможності [19];
3. розширити участь у державних програмах підтримки підприємництва («5-9%», енергомодернізація, агрофінансування) [31-32];
4. скорочувати частку високоризикових галузей (будівництво, окремі сфери торгівлі) у портфелі;
5. формувати галузеву та регіональну диверсифікацію для мінімізації системних ризиків [33, с. 155]. Оптимізований кредитний портфель дозволить банку підвищити дохідність і водночас забезпечити стійкість до зовнішніх шоків.

Сучасні банки переходять до цифрових технологій, що спрощують кредитний процес, підвищують якість обслуговування та зменшують операційні витрати. Основними напрямками є:

1. розширення використання цифрових платформ для подачі заявок, оцінки ризиків, підписання договорів та моніторингу;
2. впровадження автоматизованих скорингових моделей з використанням Big Data, машинного навчання та поведінкової аналітики;
3. інтеграція з державними реєстрами (Дія, реєстр податкових даних, кредитний бюро) для скорочення часу ухвалення рішень [21];
4. розвиток онлайн-платформи для МСБ з можливістю швидкого доступу до кредитних програм [23];
5. автоматизація процесів колекшн-менеджменту та роботи з проблемною заборгованістю. Цифровізація забезпечує високу швидкість обслуговування, зниження витрат та мінімізацію людського фактору.

Процентна політика є ключовим елементом кредитної політики банку. Її оптимізація передбачає:

1. перехід до ризик-орієнтованого ціноутворення з урахуванням індивідуальних характеристик позичальника;
2. запровадження гнучких процентних ставок залежно від кредитної історії, рівня забезпечення, галузевої належності;
3. активне використання плаваючих ставок для корпоративних клієнтів;
4. застосування стимулюючих механізмів - знижені ставки у разі дострокового погашення, пакетні тарифні плани;
5. удосконалення системи маржинального аналізу для визначення оптимальної ставки [34]. Ефективна процентна політика дозволяє банку поєднувати конкурентоспроможність із високою прибутковістю.

Для забезпечення конкурентоспроможності банк має вдосконалювати існуючі кредитні продукти та створювати нові, орієнтовані на різні сегменти клієнтів:

1. іпотечні програми для населення зі спрощеною процедурою розгляду [31];
2. спеціальні продукти для аграрного сектору, ІТ-компаній, експортерів [33, с. 155];
3. програми енергомодернізації та «зеленого» кредитування [32];
4. кредитні лінії з лімітом у режимі реального часу;
5. партнерські програми з торговельними мережами, автомобільними компаніями, девелоперами. Одночасно банк повинен покращувати сервіс – впроваджувати омніканальність, персоналізовані консультації, мобільний супровід клієнта [23].

Моніторинг є запорукою якісного управління кредитним портфелем. Підвищення його ефективності передбачає:

1. впровадження автоматизованих систем моніторингу фінансових показників позичальника [35, с. 169];
2. регулярний перегляд вартості та стану забезпечення;

3. запровадження поведінкових тригерів (затримки платежів, падіння оборотів, зміни в керівництві компанії) [29];
4. використання ВІ-аналітики та дашбордів;
5. підвищення оперативності прийняття рішень у разі виникнення ризиків. Ефективний моніторинг дозволить банку знизити рівень проблемних активів та забезпечити стійкість кредитного портфеля [36].

Загалом, стратегічні напрями оптимізації кредитної політики банку спрямовані на підвищення якості кредитного портфеля, зниження ризиків, розвиток сучасних технологій та формування конкурентних переваг на фінансовому ринку. Реалізація зазначених заходів забезпечить стабільне зростання кредитної активності АТ КБ «Приватбанк», підвищить його прибутковість та зміцнить позиції як провідної банківської установи України [23].

3.2. Розробка та обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності кредитування АТ КБ «Приватбанк»

Підвищення ефективності кредитної діяльності є стратегічним завданням АТ КБ «Приватбанк» з огляду на масштаб його операцій, роль у національній фінансовій системі та рівень конкурентного тиску на банківському ринку. На основі проведеного аналізу діяльності банку, оцінки структури та динаміки кредитного портфеля, рівня ризиковості та стану операційного процесу сформовано комплекс пропозицій, спрямованих на оптимізацію кредитування [23]. Розроблені заходи орієнтовані на підвищення якості кредитного портфеля, вдосконалення ризик-менеджменту, посилення цифровізації кредитного процесу та розширення сегментів кредитування.

Одним із ключових напрямів підвищення ефективності кредитування є модернізація методів оцінки кредитного ризику. Для цього пропонується: Впровадження штучного інтелекту та машинного навчання [37, с. 52]:

1. Використання ML-моделей для прогнозування ймовірності дефолту (PD) на основі багатовимірних даних.
2. Залучення поведінкових індикаторів: регулярність платежів, активність у банківських додатках, тенденції у витратах.
3. Створення автоматизованих сигналів ризику для швидкої реакції на зміни в платоспроможності.

Розширення джерел даних:

1. інтеграція даних з платформи «Дія», Єдиного реєстру податкових накладних, відкритих державних реєстрів [21];
2. підключення до міжнародних кредитних бюро для оцінки нерезидентів. Очікуваний ефект: зниження частки проблемної заборгованості на 8-12%, прискорення часу прийняття рішень, підвищення точності оцінки ризику.

Для посилення позицій на ринку кредитування Приватбанк має поглибити цифровізацію кредитних процедур [23]. Створення єдиної онлайн-платформи кредитування МСБ Платформа має забезпечувати:

1. онлайн-подачу пакету документів;
2. автоматичний фінансовий аналіз підприємства;
3. цифрові інструменти оцінки забезпечення;
4. електронне підписання договорів [38].

Вдосконалення мобільного кредитування для фізичних осіб:

1. можливість отримання мікrokредитів за 2-5 хвилин без фізичного відвідування відділення;
2. інтеграція з сервісами транскордонних платежів (для фрілансерів, IT-сектора);
3. впровадження персональних кредитних лімітів з динамічним оновленням. Очікуваний ефект: збільшення обсягу кредитування на 15-20%, скорочення операційних витрат [39].

Проблемна заборгованість залишається викликом для українських банків, тому Приватбанк має посилити інструменти роботи з NPL. Впровадження автоматизованої системи Collection Management [40]:

1. сегментація позичальників за рівнем ризику;
2. прогнозування ймовірності неповернення;
3. персоналізовані стратегії роботи з боржниками.

Розширення програм реструктуризації:

1. індивідуальні графіки погашення;
2. зниження відсоткових навантажень у кризові періоди;
3. застосування гнучких фінансових інструментів для бізнес-клієнтів [29].

Партнерство зі страховими компаніями – страхування кредитних ризиків для окремих секторів (аграрний бізнес, будівництво, логістика). Очікуваний ефект: зниження NPL на 3-5% щорічно, підвищення стабільності портфеля [2].

Розширення спеціалізованих кредитних програм. Приватбанк може підвищити ефективність діяльності шляхом розвитку окремих продуктів, орієнтованих на ключові галузі, таких як, агрокредитування:

1. факторинг для аграріїв із коротким циклом оборотності;
2. аграрні розписки;
3. програми для зрошення, насіння, палива, техніки [27].

«Зелене» кредитування:

1. фінансування сонячних панелей, теплових насосів, енергомодернізації житла;
2. програми для бізнесу щодо зменшення енергоспоживання [32].

Іпотечні програми:

1. скорочення пакету документів за рахунок цифрових реєстрів;
2. партнерські програми з будівельними компаніями. Очікуваний ефект: зростання сегмента МСБ та екофінансування на 25%, підвищення лояльності клієнтів [23].

Удосконалення процентної та тарифної політики:

1. диференціація ставок залежно від рівня ризику;
2. автоматична корекція ставки за результатами щоквартального аналізу позичальника;
3. знижені ставки при достроковому погашенні;

4. бонуси за хорошу кредитну історію;
5. пакетні тарифи «кредит + розрахункове обслуговування» [41].

Прив'язка до UIRD або індексу облікової ставки НБУ. Очікуваний ефект: збільшення прибутковості кредитних операцій при одночасному зниженні ризиків.

Підвищення якості забезпечення кредитів:

1. моніторинг вартості застав у режимі реального часу;
2. автоматична перевірка реєстраційних документів;
3. попередження подвійного використання застави;
4. інтеграція з ринковими базами нерухомості, авто та обладнання;
5. застосування автоматизованих моделей оцінки (AVM-моделі);
6. регулярний перегляд коефіцієнтів дисконту;
7. пріоритет застав з високою ліквідністю: нерухомість, депозити, обладнання [42].

Запропоновані напрями та інструменти підвищення ефективності кредитування АТ КБ «Приватбанк» ґрунтуються на аналізі сучасних тенденцій розвитку банківського сектора, методів управління кредитними ризиками та практики європейських банків. Реалізація розроблених рекомендацій забезпечить оптимізацію кредитного процесу, зниження проблемної заборгованості, покращення якості обслуговування клієнтів і підвищення прибутковості банку. Системне впровадження технологічних та аналітичних інструментів дозволить ПриватБанку посилити конкурентні позиції та забезпечити довгострокову стабільність кредитної діяльності.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне дослідження теоретико-методологічних засад кредитної діяльності банків, проведено ґрунтовний аналіз практики кредитування АТ КБ «Приватбанк» та розроблено низку пропозицій щодо її вдосконалення. На основі проведеного дослідження сформульовано узагальнені висновки, що відображають як теоретичні результати, так і практичні рекомендації.

1. Розкрито економічну сутність, значення та особливості організації кредитної діяльності банків. Економічна сутність кредитної діяльності полягає у тимчасовому наданні банком грошових коштів на умовах зворотності, строковості та платності з метою отримання доходу й забезпечення ефективного функціонування економіки.

У процесі кредитної діяльності банки мобілізують тимчасово вільні кошти юридичних і фізичних осіб, акумулюючи їх у формі депозитів та інших залучених ресурсів, і спрямовують їх у вигляді кредитів на задоволення фінансових потреб суб'єктів господарювання та населення.

Основними елементами економічної сутності кредитної діяльності є: суб'єкти кредитних відносин – банк (кредитор) і позичальник (юридична або фізична особа); об'єкт кредитування – грошові кошти, що надаються у тимчасове користування позичальнику; принципи кредитування; механізм формування кредитних ресурсів; кредитний портфель банку.

2. Досліджено принципи, функції та механізм кредитного процесу. Принципи кредитування становлять фундаментальні положення, на яких базується організація кредитної діяльності банку. Вони визначають правила поведінки фінансової установи, формують критерії прийняття рішень та забезпечують стабільність, передбачуваність і відповідність операцій нормативно-правовим вимогам. Принципами кредитування є: зворотність, строковість, платність, забезпеченість та цільовий характер;

Ключовими функціями кредитування є: перерозподільча, створення платіжних засобів, контрольна, стимулююча.

Механізм організації кредитного процесу є послідовністю процедур і етапів, що охоплюють шлях від первинного звернення клієнта до завершення кредитних зобов'язань.

Принципи, функції та механізм організації кредитного процесу становлять цілісну систему, спрямовану на забезпечення ефективного перерозподілу фінансових ресурсів, підтримання стабільності кредитного портфеля та дотримання регуляторних вимог.

3. Проаналізовано нормативно-правове регулювання кредитної діяльності банків України. Нормативно-правове забезпечення кредитної діяльності банків України формується на основі взаємопов'язаного комплексу законодавчих актів Верховної Ради України, підзаконних актів Кабінету Міністрів та регуляторних документів Правління Національного банку України. Цей комплекс визначає правові рамки створення і діяльності банків, порядок ліцензування, вимоги до платоспроможності та капіталу, правила кредитування окремих категорій позичальників, порядок формування резервів і обліку проблемних активів, а також механізми нагляду і застосування заходів впливу. Основним законом, який визначає загальні принципи банківської діяльності та повноваження регулятора, є Закон України «Про банки і банківську діяльність».

4. Надано характеристику АТ КБ «Приватбанк» та оцінити його роль на ринку банківських послуг. ПриватБанк – найбільший комерційний банк України, який надає широкий спектр фінансових послуг як для фізичних, так і для юридичних осіб. Основні фінансові послуги ПриватБанку: розрахунково-касове обслуговування, кредитування, депозитні програми, операції з іноземною валютою, платіжні картки, страхові послуги (посередництво), інвестиційні та фінансові послуги.

З огляду на масштаб та системну важливість, ПриватБанк виконує стабілізуючу функцію для економіки України. Банк має значний вплив на розвиток ринку кредитування, платіжної інфраструктури та цифрових фінансів.

5. Здійснено оцінку фінансового стану банку. Фінансова стабільність банківської установи достатньою мірою підтримується обсягом її власного

капіталу, який спроможний компенсувати можливі ризикові збитки як у поточний період, так і в найближчій перспективі.

Дослідження показників ділової активності виявило наявність несприятливих тенденцій. Зокрема, зафіксовано скорочення коефіцієнта залучення міжбанківських позик, зменшення частки інвестицій у прибуткові активи, зниження рівня загальної інвестиційної активності та погіршення ефективності використання активів установою. Негативним чинником для діяльності АТ КБ «ПриватБанк» є зростання обсягу проблемної заборгованості у структурі кредитного портфеля протягом 2022–2024 років. Водночас спостерігалось підвищення показника активності залучення строкових депозитів, що можна оцінити позитивно.

Оцінка результативності діяльності засвідчила, що рентабельність активів у 2022–2023 роках залишалася стабільною, однак у 2024 році дещо скоротилася – на 5,4%. Показник рентабельності власного капіталу демонстрував щорічне зниження та за три роки зменшився на 22,6%.

Аналіз ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» показав позитивну динаміку: у 2022–2024 роках зросли значення коефіцієнтів миттєвої та поточної ліквідності, що свідчить про покращення балансу між високоліквідними активами та зобов'язаннями. Показник загальної ліквідності впродовж зазначеного періоду перевищував нормативний рівень у 100%, що підтверджує достатність ресурсної бази та ефективність управління як власними, так і залученими коштами.

Банк щоденно здійснює розрахунок нормативів ліквідності, встановлених Національний банк України, зокрема коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR) за всіма валютами (LCRBB) та в іноземній валюті (LCRIB), а також коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR). Проведений аналіз засвідчив перевищення фактичних значень цих показників над установленими регулятором нормативами.

Узагальнюючи оцінку фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк», можна відзначити зміцнення його ринкових позицій завдяки зростанню процентних і комісійних надходжень. Ефективне управління витратами сприяло підвищенню

прибутковості, що створює передумови для подальшого розвитку. З метою покращення фінансових результатів доцільно рекомендувати розширення та диверсифікацію джерел доходів, оптимізацію витратної частини, а також подальше вдосконалення й розширення цифрових сервісів.

6. Проведено аналіз кредитної діяльності банку. Аналіз кредитів та авансів банкам засвідчив, що протягом 2022–2024 років банк зменшив обсяг кредитів та авансів іншим банкам, що в основному зумовлено скороченням депозитних сертифікатів та коштів на ескроу. Поява строкових розміщень у 2024 році свідчить про спробу диверсифікації міжбанківських інвестицій. Загалом, темпи скорочення активів вказують на більш обережну політику управління ліквідністю та ризиками міжбанківських операцій.

Аналіз кредитів та авансів клієнтам показав, що Банк активно нарощує роздрібне кредитування, особливо споживчі кредити, автокредити та кредитні картки. Корпоративне кредитування (середній бізнес, РЕПО) скорочується, що зменшує ризиковану складову портфеля. Загальний чистий кредитний портфель за три роки зріс на 65,7%, а резерв під очікувані збитки зменшився, що свідчить про стабілізацію якості кредитного портфеля.

Оцінка концентрації клієнтського кредитного портфелю банку за галузями економіки та напрямками комерційної діяльності показала, що лідерами зростання є: переробка сільськогосподарської продукції (+205,3%), будівельні матеріали (+165,7%), виробництво товарів народного споживання (+134,3%) – стратегічні напрямки з високим динамічним приростом. Помірне та стабільне зростання спостерігається за секторами: роздрібна та оптова торгівля, інфраструктура, будівництво, торгівля сільгосппродукцією – помірний приріст портфеля. Сегменти скорочення є: рослинництво (-14,5%) та тваринництво (-31%) – зменшення кредитування, можливо через високі ризики або реструктуризацію портфеля. Новими та нішевими напрямками є: фінансовий сектор, автомобілебудування та суднобудування показують дуже високі темпи росту, але малу абсолютну вагу у портфелі. Загальний портфель зростає на +13,3% за 3 роки, що свідчить про поступове нарощування кредитування та диверсифікацію портфеля.

Аналіз кредитів банку за кредитною якістю засвідчив, що відбувається зростання якісного портфеля, а саме: кредити великим і середнім позичальникам зросли більш ніж у 2–3 рази; кредити фізичним особам від 1 до 100 млн грн показали рекордне зростання (+753%), що свідчить про активне кредитування більш забезпечених клієнтів; кредити малим позичальникам зменшилися на 41%, ймовірно, банк обмежує ризикові сегменти; кредити фізичних осіб до 1 млн грн зросли на 31%, що свідчить про стабільний попит серед масових клієнтів.

Оцінка фінансової результативності кредитування дає підстави зробити висновок про активне нарощування кредитного портфеля та ефективну роботу банку щодо залучення дохідних активів. Чистий процентний дохід та чиста процентна маржа демонструють, що кредитна діяльність є прибутковою та добре керованою.

7. Висвітлено стратегічні напрями оптимізації кредитної політики банку. Одним із пріоритетних стратегічних напрямів оптимізації кредитної політики є підвищення ефективності системи управління кредитними ризиками, що передбачає: впровадження сучасних моделей оцінки ризику; регулярне оновлення скорингових моделей для фізичних осіб; удосконалення методів оцінки кредитоспроможності юридичних осіб; впровадження системи раннього попередження проблемної заборгованості; проведення стрес-тестування кредитного портфеля.

Стратегічне завдання банку полягає у забезпеченні збалансованої структури кредитного портфеля, яка поєднує високодохідні та низькоризикові операції. Для цього необхідно: збільшити частку кредитування малого та середнього бізнесу (МСБ) як сегмента з високим потенціалом зростання; удосконалити програми для фізичних осіб (іпотечні кредити, автокредити, споживче кредитування) з урахуванням платоспроможності; розширити участь у державних програмах підтримки підприємництва («5-9%», енергомодернізація, агрофінансування); скорочувати частку високоризикових галузей (будівництво, окремі сфери торгівлі) у портфелі; формувати галузеву та регіональну диверсифікацію для мінімізації системних ризиків.

8. Розроблено пропозиції щодо підвищення ефективності та оптимізації кредитної діяльності банку. На основі проведеного аналізу діяльності банку, оцінки структури та динаміки кредитного портфеля, рівня ризиковості та стану операційного процесу сформовано комплекс пропозицій, спрямованих на оптимізацію кредитування. Розроблені заходи орієнтовані на підвищення якості кредитного портфеля, вдосконалення ризик-менеджменту, посилення цифровізації кредитного процесу та розширення сегментів кредитування.

Одним із ключових напрямів підвищення ефективності кредитування є модернізація методів оцінки кредитного ризику. Для цього пропонується впровадження штучного інтелекту та машинного навчання.

Для посилення позицій на ринку кредитування Приватбанк має поглибити цифровізацію кредитних процедур шляхом створення єдиної онлайн-платформи кредитування, вдосконалення мобільного кредитування для фізичних осіб.

З метою розв'язання проблеми заборгованості Приватбанк має посилити інструменти роботи з NPL. Впровадження автоматизованої системи Collection Management.

Приватбанк має посилити партнерство зі страховими компаніями – страхування кредитних ризиків для окремих секторів (аграрний бізнес, будівництво, логістика). Очікуваний ефект: зниження NPL на 3-5% щорічно, підвищення стабільності портфеля.

Приватбанк може підвищити ефективність діяльності шляхом розширення спеціалізованих кредитних програм, зокрема, розвитку окремих продуктів, орієнтованих на ключові галузі, таких як, агрокредитування, «Зелене» кредитування.

Також підвищенню ефективності та оптимізації кредитної діяльності банку сприятиме удосконалення процентної та тарифної політики та підвищення якості забезпечення кредитів.

Системне впровадження технологічних та аналітичних інструментів дозволить ПриватБанку посилити конкурентні позиції та забезпечити довгострокову стабільність кредитної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2121-14>.
2. Стороженко О. О., Гірченко Т. Д., Шейко О. П. Кредитні операції банків на сучасному етапі економіки. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 52-2. 2020. С. 128-133.
3. Марцин В. С. Методологічні засади формування фінансово-кредитної політики банку в період виходу з кризи. *Економіка розвитку*. Київ, 2016. № 1(53). С. 12-16
4. Іршак О. С., Лещук І. Я. Сучасний стан кредитної діяльності банків та її вплив на розвиток реального сектору економіки. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 34. 2018. С. 145-149.
5. Харченко А. М. Кредитний портфель банків України: аналіз, фактори, тенденції. *Вісник університету банківської справи*. 2020 № 2 (38). С. 54-60.
6. Владика Ю., Бегченкова А. Кредитні операції банків та кредитна лінія. *Економіка та суспільство*. № 49. 2023. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-24>
7. Огляд банківського сектору України (аналітика НБУ, новини та статистика 2023-2024). URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kredituvannya-biznesu-ta-naselennya-nadali-zrostaye-a-yakist-kreditnogo-portfelya-polipshuyetsya-ponad-rik--oglyad-bankivskogo-sektoru> (дата звернення: 27.11.2025).
8. Бітнер І. В., Коротких О. Е. Кредитна політика комерційного банку в умовах економічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. Випуск №56. 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-36>
9. Моїсєєв Ю. О., Уралова Ю. П. деякі питання дотримання і реалізації принципів банківського кредитування суб'єктів господарювання як умова для відновлення кредитування в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 6. 2019. С. 172-176.

10. Менеджмент : навч. посіб. / за заг. ред. К. В. Пічик, В. В. Храпкіної ; Національний університет «Києво-Могилянська академія». Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2021. 460 с. (Серія «Могилянський підручник»).
11. Островська Н. С. Кредит: сутність, принципи та функції. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 64. 2021. С. 134-140.
12. Тимошенко М., Бондаренко А. Банківське кредитування в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5948/5887>
13. Садчикова І. В., Кальченко О. М., Панченко О. І. Сучасні тенденції розвитку кредитного ринку України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. № 2(38), 2024. С. 234-252.
14. Нагорний П. Д., Смаль В. В. Вплив структури кредитного портфеля на ефективність кредитної діяльності банку. *Трансформаційна економіка*. № 1 (06), 2024. С. 43-47.
15. Михайляк Г. В., Михайляк І. В. Кредитна політика банків та шляхи її оптимізації. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 27. 2018. С. 103-106.
16. Крамаренко І., Козаченко Л. Методика оцінки кредитоспроможності позичальника: практичний аспект. *Економіка України*. №5(678). 2018. С. 49–60.
17. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
18. Белінська О. В. Сутність фінансового потенціалу підприємства // *Вісник Хмельницького національного університету*. 2012. № 4, Т. 3. С. 267-271.
19. Про споживче кредитування: Закон України від 15.11.2016 № 1734-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1734-19>.
20. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
21. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. 22.12.2018 № 149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2297-17>.

22. Про затвердження Положення про ліцензування банків: Постанова правління національного банку України від 22.12.2018 № 149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18#Text>
23. Офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк». URL: <https://privatbank.ua>
24. Дзюблюк О. Проблеми активізації банківського кредитування реального сектору економіки в умовах воєнного стану. *Вісник Економіки*. 2023. № 3. С. 8-25.
25. Тимошенко М., Бондаренко А. Банківське кредитування в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5948/5887>
26. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
27. Андрущак Є. Особливості кредитування промислових підприємств державними банками в Україні. *Економічний розвиток України*. 2024. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/883>
28. Документи та методичні вказівки НБУ щодо ліцензування банків, корпоративного управління та капіталу (2019-2024). URL: <https://bank.gov.ua/ua/legislation>
29. Дячек С. М. Стратегії управління проблемними кредитами: збірка/конференц. матеріалів (та ін.). URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/240.pdf>.
30. Чібісова В. Ю. Удосконалення інструментів регулювання ліквідності банків України. *Вісник Університету банківської справи*. 2017. № 1 (28) С. 51-59. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2021/77.pdf
31. Міністерство фінансів України. Інформація про державні програми гарантування кредитів (новини, 2024). URL: <https://mof.gov.ua/uk/news> (
32. Аналітичні огляди та прес-релізи Мінфіну (державні програми кредитування МСП, 2023-2024). URL: <https://mof.gov.ua/>
33. Оніщенко С., Дроздов Є. Банківське кредитування суб'єктів господарювання: 2021-2024. *Scientia fructuosa*. 2024. № 4 (156). С. 155-168.

34. Кузьміна О. С. Концептуальні основи управління прибутком підприємства на засадах сталого розвитку. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2016. Т. 21, Вип. 9. С. 85-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_9_20
35. Дропа Я. Б. Оптимізація структури фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах. *Бізнес Інформ*. 2016. № 12. С. 169-175.
36. Андрос С.В., Герасимчук В.Г. Тенденції зміни рівня непрацюючих кредитів у портфелі банків-кредиторів сільського господарства в умовах війни. *Економіка: реалії часу*. 2023. № 4 (68). С. 19-26. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2023/No4/19.pdf>
37. Данік Н., Торлопов А. Впровадження штучного інтелекту в банківську сферу: революція в обслуговуванні та безпеці. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. №4(3). 2025. С. 52-59.
38. Гриньова В. М., Коюда В. О. Фінанси підприємств. 5-те вид., перероб. та допов. Київ : Знання-Прес, 2017. 424 с.
39. Огляд банківського сектору, лютий 2026 року. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-lyutiy-2026-roku>
40. Аналітика LIGA:ZAKON про NPL та якість кредитних портфелів (публікації 2022-2024). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/EN230312>
41. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. 2-ге видання, розширене та доповнене. Полтава: РВ ДПАА, 2018. 350 с.
42. Білик М. Д. Управління фінансами державних підприємств. Київ : Знання, 2019. 312 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2022 рік

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	96 380	52 835
Кредити та аванси банкам	7	103 837	26 243
Кредити та аванси клієнтам	8	68 084	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		239 752	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	95 715	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	143 920	129 074
- за амортизованою собівартістю	9	116	107
Поточні податкові активи	25	9 079	9 978
Відстрочені податкові активи	25	1 100	-
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інвестиційна нерухомість	10	2 155	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 389	1 288
Основні засоби	11	5 228	6 074
Інші фінансові активи	12	4 309	2 644
Інші нефінансові активи	13	9 189	9 713
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		84	7
Загальна сума активів		540 596	401 296
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		-	3
Кошти клієнтів	14	471 970	325 303
Інші залучені кошти	15	128	-
Відстрочені податкові зобов'язання	25	-	159
Інші фінансові зобов'язання	16	2 634	3 770
Забезпечення у т.ч.:	17	5 804	3 651
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 260	373
- інші забезпечення		4 524	3 278
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 271	1 796
Загальна сума зобов'язань		482 807	334 681
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Інші резерви	9, 11	(15 168)	(4 091)
Резерви та інші фонди банку	19	11 449	9 696
Накопичений дефіцит		(156 749)	(157 247)
Загальна сума власного капіталу		57 789	66 615
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		540 596	401 296

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року

Г. Бюш
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи в т.ч.:		43 686	35 854
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	38 905	30 870
- інші процентні доходи	20	4 781	4 984
Процентні витрати	20	(3 768)	(6 537)
Чистий процентний дохід		39 918	29 317
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(15 396)	(856)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		24 522	28 461
Комісійні доходи	22	32 945	35 057
Комісійні витрати	22	(12 505)	(11 840)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		14 655	3 226
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119	32
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	2 608	(7 666)
Чистий прибуток (збиток) від періодичних об'єктів інвестиційної нерухомості		267	(873)
Витрати на виплати працівникам		(10 096)	(8 904)
Амортизаційні витрати	11	(1 970)	(2 183)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 473)	(2 348)
- розформування (витрати на створення) резерву під кредитні ризики	17, 23	(885)	6 464
- адміністративні та операційні витрати	23	(9 588)	(8 812)
Інші доходи	24	2 815	1 286
Інші прибуток (збиток) - збиток від модифікації фінансових активів		(458)	(111)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного виконання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(164)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення виконання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	77
Прибуток до оподаткування		34 672	35 067
(Витрати на оплату податку) доходи від повернення податку	25	(4 474)	(17)
Прибуток за рік		30 198	35 050

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьох
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	2022 рік	2021 рік
Прибуток за рік	30 198	35 050
Інший сукупний дохід		
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>		
Фінансові інструменти що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:		
- Прибутки (збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	(14 139)	(1 758)
- Коригування перекласифікації фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	(119)	(32)
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки	3 453	-
- Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу	(207)	(2)
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>		
Будівлі та земля:		
- Інший сукупний дохід, до оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки	34	(32)
- Податок на прибуток, що відноситься до змін у дооцінці у складі іншого сукупного доходу	(6)	6
Загальна сума іншого сукупного доходу	(10 984)	(1 818)
Загальна сума сукупного доходу	19 214	33 232

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г.Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Скромий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

Українська українська гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		40 071	36 915
Проценти сплачені		(3 600)	(6 750)
Касові доходи, що отримані		32 940	35 067
Касові витрати, що сплачені		(12 505)	(11 840)
Чисте збільшення/зменшення від операцій з іноземною валютою		14 605	3 229
Виплати працівникам		(9 775)	(9 176)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(9 439)	(6 900)
Інші доходи		2 917	1 701
Повернені податки на прибуток (сплата)		(5 000)	(3 318)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		40 009	36 910
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте збільшення/зменшення кредитів та авансів банкам		(77 564)	(1 179)
Чисте збільшення/зменшення кредитів та авансів клієнтам		(9 198)	(15 000)
Чисте збільшення/зменшення інших фінансових активів		(704)	753
Чисте збільшення/зменшення інших активів		332	(105)
Інші надходження (випутки) грошових коштів		37	35
Чисте збільшення/зменшення коштів банків		(2)	-
Чисте збільшення/зменшення коштів клієнтів		117 642	17 718
Чисте збільшення/зменшення інших нефінансових зобов'язань		1	64
Чисте збільшення/зменшення інших фінансових зобов'язань		(576)	(27)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		79 585	39 169
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		3	85
Прийняті основні засоби		(362)	(1 122)
Прийняті нематеріальних активів		(675)	(627)
Прийняті цінні папери в т.ч.:		(130 058)	(83 625)
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(130 058)	(83 625)
Надходження від реалізації та погашення інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		112 778	71 122
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		112 778	69 622
- за амортизоване собівартість		-	1 500
Надходження від продажу інвестиційної нерухомості		77	-
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(18 267)	(14 167)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Виплати за ссудними зобов'язаннями		(600)	(700)
Дивіденди сплачені		(28 040)	(19 442)
Отримані інші загучені кошти		127	-
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	34	(28 513)	(20 178)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		10 684	(1 683)
Вплив оцінювання кредитних збиттів на грошові кошти та їх еквіваленти		(453)	(7)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		42 963	3 140
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	6	51 208	48 068
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	94 191	51 208

Затверджено до вилучення та підписано 16 квітня 2023 року

Г. Бюш
Голова ПравлінняГ. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Фінансова звітність АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2024 рік

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом на 31 грудня 2024 року

Умовнона українських гривнях	Прим.	31 грудня 2024	31 грудня 2023
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	151 768	152 282
Кредити та аванси банкам	7	86 589	134 237
Кредити та аванси клієнтам	8	112 761	92 019
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		375 084	271 847
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	110 599	308 376
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	264 240	171 471
- за амортизованою собівартістю	9	60 155	-
Поточні податкові активи	26	4	4
Інвестиційна нерухомість	10	2 006	2 340
Основні засоби	11	5 173	5 127
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 972	1 663
Відстрочені податкові активи	26	1 629	1 052
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інші фінансові активи	12	13 486	9 483
Інші нефінансові активи	13	9 932	9 094
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам	14	1 008	20
Загальна сума активів		761 461	686 098
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти клієнтів	15	621 596	655 625
Інші залучені кошти	16	6 199	2 630
Поточні податкові зобов'язання	26	21 553	25 790
Інші фінансові зобов'язання	17	4 072	3 038
Забезпечення у т.ч.:	18	6 013	5 438
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрастами фінансової гарантії		1 045	1 111
- інші забезпечення		4 967	4 327
Інші нефінансові зобов'язання	19	2 884	2 741
Загальна сума зобов'язань		662 317	686 182
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	23	206 000	206 000
Емісійний дохід		23	23
Інші резерви	9, 11	2 588	(1 741)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резервні та інші фонди банку	29	14 947	12 959
Накопичений дефіцит		(136 518)	(144 629)
Загальна сума власного капіталу		99 144	84 846
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		761 461	686 098

Затверджено за підписом Голови Правління 18 березня 2025 року

Карп Михайло Вікторович
Голова ПравлінняЛ. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)Л. П. Чалистрок
В. о. Головного бухгалтера

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
Процентні доходи в т.ч.:		77 594	66 236
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефактивного відсотка	21	72 893	61 614
- інші процентні доходи	21	4 701	4 624
Процентні витрати	21	(10 706)	(6 616)
Чистий процентний дохід		66 888	59 622
Прибуток від зменшення корисності та сторування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	22	(2 072)	(4 588)
Чисті процентні доходи після врахування резерву на зменшення корисності		64 816	55 034
Комісійні доходи	23	46 602	41 589
Комісійні витрати	23	(18 834)	(17 150)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		5 497	10 174
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(3 201)	(1 076)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	1 000	1 266
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	10 298	4 648
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		41	185
Витрати на виплати працівникам		(12 484)	(10 552)
Амортизаційні витрати	11	(2 731)	(2 175)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	24	(11 341)	(10 946)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	18, 24	(609)	194
- адміністративні та операційні витрати	24	(10 732)	(11 140)
Інші доходи	25	1 619	2 173
Інші прибуток (збиток) - збиток від модифікації фінансових активів		(376)	(407)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		1	(1)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою обліковою вартістю		4	4
Прибуток до оподаткування		81 004	72 766
(Витрати на оплату податку) доходи від повернення податку	26	(40 863)	(35 001)
Прибуток за рік		40 141	37 765

Затверджено до виходу в світ 18 березня 2025 року.

Карп Михайло Сергійович
 Голова Правління

Чернишова
 Виконувач Голови Правління (з питань фінансів)

Л. П. Чалистрок
 В. о. Головного бухгалтера

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
Прибуток за рік		40 141	37 765
Інший сукупний дохід			
Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Фінансові інструменти що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Прибуток (збиток) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	9	4 811	7 904
- Коригування перекласифікації фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування		(1 093)	(1 266)
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки	9	1 210	6 562
- Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу	26	(543)	215
Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Будівлі та земля:			
- Інший сукупний дохід, до оподаткування, прибуток (збиток) від переоцінки	11	(21)	65
- Податок на прибуток, що відноситься до змін у дооцінці у складі іншого сукупного доходу	26	5	(30)
Загальна сума іншого сукупного доходу		4 389	13 450
Загальна сума сукупного доходу		44 510	51 215

Затверджено та введено в дію 18 березня 2025 року.

Карл Нікверт-Своринерт
Голова Правління

Л. П. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

Л. П. Чалістрак
В. о. Головного бухгалтера

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Опрямий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		77 394	81 373
Проценти сплачені		(10 722)	(8 212)
Комісійні доходи, що отримані		46 802	41 599
Комісійні витрати, що сплачені		(18 463)	(16 903)
Чисте збільшення/зменшення від операцій з іноземною валютою		5 497	10 174
Виплати працівникам		(12 169)	(10 421)
Адміністративні витрати та інші операційні витрати, що сплачені		(11 652)	(12 254)
Інші доходи		2 151	2 250
Повернення податків на прибуток (збитки)		(45 315)	(803)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		33 273	89 193
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте збільшення/зменшення кредитів та авансів банкам		46 620	(29 433)
Чисте збільшення/зменшення кредитів та авансів клієнтам		(20 421)	(22 583)
Чисте збільшення/зменшення інших фінансових активів		412	(262)
Чисте збільшення/зменшення інших активів		(1 138)	875
Інші надходження (виплати) грошових коштів		37	33
Чисте збільшення/зменшення коштів клієнтів		48 650	73 021
Чисте збільшення/зменшення інших нефінансових зобов'язань		85	85
Чисте збільшення/зменшення інших фінансових зобов'язань		797	590
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		106 224	92 121
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		3	6
Предбанки основних засобів	11	(1 629)	(1 158)
Предбанки нематеріальних активів	11	(1 108)	(731)
Предбанки фінанс. паперів, в т.ч.:		(232 930)	(165 971)
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(169 652)	(165 971)
- за амортизованою собівартістю		(63 278)	-
Надходження від реалізації та погашення інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		147 385	152 448
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		147 385	152 448
Надходження від продажу інвестиційної нерухомості		-	1
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(88 168)	(15 405)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Виплати за кредитними зобов'язаннями		(765)	(712)
Дивиденди отримані	20	(30 212)	(24 158)
Повернення інших залучених коштів		(185)	(33)
Отримання інших залучених коштів	18	2 746	2 530
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	34	(27 417)	(22 374)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		7 187	3 768
Вплив оцінювання кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(319)	(19)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		(514)	58 091
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	6	152 292	94 191
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	151 778	152 282

Затверджено в порядку, що встановлено 18 березня 2025 року.

Карл Мішель Сьоренсен
Голова ПравлінняЛ. П. Чернішова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)Л. П. Челістрак
В. о. Головного бухгалтера